

Opinnäytetyö (AMK)

Sosionomi

Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö

2014

Kaisa Santanen

ISIEN KOKEMUKSIA PÄIVÄHOIDON ALOITUKSESTA PÄIVÄKOTI PIKKUKIRSIKASSA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kaisa Santanen

ISIEN KOKEMUKSIA PÄIVÄHOIDON ALOITUKSESTA PÄIVÄKOTI PIKKUKIRSIKASSA

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää isien kokemuksia päivähoidon aloituksesta ja aloitukseen liittyvistä käytännöistä, sekä nostaa esiin kehitysideoita päivähoidon aloitukseen liittyen. Saatujen tulosten avulla päivähoidon aloitusta voidaan kehittää sujuvammaksi tapahtumaksi niin hoidon aloittavalle lapselle, tämän vanhemmille kuin päivähoidon henkilökunnallekin. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Pöytyäläisen Päiväkotikirkkukirsikan kanssa.

Tutkimukseni oli kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeen avulla 13 isältä keväällä 2014. Tutkimusaineisto koostui lopulta 12 takaisin palautetusta kyselylomakkeesta. Aineisto analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen. Tutkimukseni teoriaosuudessa käsitelin varhaiskasvatusta, päivähoitoa, päivähoidon aloitusta ja isyyttä.

Tutkimustulosten mukaan isien kokemukset päivähoidon aloituksesta olivat suurimmalla osalla positiivisia, ja isät olivat tyytyväisiä päivähoidon aloitukseen. Tyytyväisyyteen vaikuttivat toivotun hoitopaikan saaminen, hoitopaikan hakemisen sujuvuus sekä hoitopaikan nopea löytyminen. Isät myös ilmaisivat luottavansa päivähoitopaikkaan. Joitain isiä hoidon aloitus kuitenkin jännitti. Isiä jännitti lapsen selviytyminen uudessa paikassa, uusien ihmisten kanssa. Joku isistä tunsi myös häpeää lapsensa aloittaessa päivähoidon. Huolen ja jännityksen tunteita kuitenkin lievensivät aikaisempi kokemus päivähoidon aloituksesta sekä luottamus hoitopaikan laatuun.

Tärkeimmäksi aloituskäytännöksi isät kokivat tutustumiskerrat. Isät kokivat tutustumiskertojen olevan erityisen tärkeitä lapsen päivähoitoon sopeutumisen kannalta. Isät kokivat tutustumiskerrat hyödyllisiksi myös itselleen päivähoitopaikkaan tutustumisen sekä sieltä saatavan tiedon vuoksi. Tärkeimmäksi tiedonlähteeksi isät mainitsivat henkilökunnan kanssa käydyt keskustelut. Esille tulleet kehitysideat liittyivät tiedon kulkuun. Ehdotuksena oli ajatus oppaasta, joka jaettaisiin päivähoidon aloittavan lapsen vanhemmille. Toisena kehittämiskohteena mainittiin riittävän tiedon kertomista lapsen hoitopäivästä lasta kotiin haettaessa.

ASIASANAT:

Varhaiskasvatus, päivähoito, päivähoidon aloitus, isyys, kokemuksellisuus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme of social services | Child-, youth- and family work

Fall 2014 | 59 + 10

Laura Närvi

Kaisa Santanen

FATHER'S EXPERIENCES OF THE START OF DAY CARE IN PÄIVÄKOTI PIKKUKIRSIIKKA

The aim of this study was to examine the experiences of fathers day care initiation and initiation practices, as well as highlight the development of ideas related to start of daycare. Using the results of this study Päiväkoti Pikkukirsiikka will be able to develop the fluency of the start of day care for the child, the parents and the day care staff. The study was conducted in cooperation with the Pikkukirsiikka in Pöytyä.

This study was a qualitative study. The data were collected through a survey of 13 from the father in spring 2014. The material consisted of 12 the questionnaire. The data were analyzed by content analysis. The theoretical part of this study consists of early childhood education, daycare, the start of day care and paternity.

According to the results of this study the fathers experience of the start of day care were the majority of those positive, and fathers were happy to the start of day care. Fathers were satisfied with the care facility, the smooth flow of applying for care facilities, as well as the rapid discovery of care facilities. Fathers also expressed their confidence in the day care. Some of the fathers were nervous about the start of day care. Fathers were nervous about the child survival in a new place, with new people. One of the fathers also felt ashamed of his child start in day care. The concern and tension were relieved by the earlier experience of the day care initiation and confidence in the quality of care.

The most important practice in the start of day care were according to fathers the visits to the day care center. Fathers thought that the visits to the day care center were particularly important for the adaptation of child to day care. Fathers felt the visits to be useful also for themselves for getting know the day care center and to get information of the start of day care. The most important source of information fathers mentioned the discussions with the staff. The development issues that raised from the study were related to the flow of information. One of the proposal were idea of a guidebook, to be shared to the child's parents at the beginning of day care. Another development idea related to telling parents information enough of child's day at day care.

KEYWORDS:

Early childhood education, day care, start of day care, paternity, experiential

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 PÄIVÄHOITO OSANA VARHAISKASVATUSPALVELUITA	8
2.1 Varhaiskasvatuksen tavoitteet	8
2.2 Päivähoito tukemassa kasvatustehtävässä	10
3 PÄIVÄHOIDON ALOITUS	12
3.1 Päivähoidon tarve	12
3.2 Päivähoidon aloitukseen valmistautuminen	13
3.3 Pehmeä lasku päivähoidon	15
3.4 Lapsen sopeutuminen päivähoidon	17
4 ISYYS	20
4.1 Isyyttä on monenlaista	20
4.2 Isyyden merkitys	21
4.3 Isän asema muutoksessa	23
4.4 Isät tutkimuskohteena	24
5 KOKEMUKSIA TUTKIMASSA	26
5.1 Tutkimuksen taustat, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	26
5.2 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	27
5.3 Aineistonkeruumenetelmänä kyselylomake	28
5.4 Sisällönanalyysi - aineistoa aukaisemassa	29
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	32
6.1 Taustatiedot	32
6.2 Päivähoidon aloituksen herättämät tunteet ja ajatukset	33
6.3 Päivähoidon aloitukseen valmistautuminen	35
6.4 Saatu materiaali ja informaatio	40
6.5 Henkilökunnan toiminta päivähoidon aloituksessa	42
7 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ TULOKSISTA	44
7.1 Isien kokemuksia päivähoidon aloituksesta	44
7.2 Isien kokemuksia päivähoidon aloituskäytännöistä	45

7.3 Kehitysideoita päivähoidon aloitukseen.	46
7.4 Aikaisempien tutkimuksien tuloksia	47
8 LUOTETTAVUUTTA JA EETTISYYTTÄ ARVIOIMASSA	50
8.1 Luotettavan tutkimuksen kriteereitä	50
8.2 Eettisesti kestävä tutkimus	53
9 POHDINTOJA	56
LÄHTEET	59

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje isille

Liite 2. Kyselylomake

KUVIOT

Kuvio 1. Lapsen tutustumiskerrat	7
Kuvio 2. Isän mukanaolo tutustumiskerroilla	37
Kuvio 3. Saivatko isät riittävästi tukea ja apua päivähoidon aloituksessa	42
Kuvio 4. Isien osallistuminen Vasu-keskusteluun	43

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuspalvelut ja päivähoido ovat muodostuneet isoksi osaksi yhteiskuntamme sosiaalipalvelujärjestelmää eikä niiden merkitys ole vähenemässä. Suuri osa suomalaisista lapsista on päivähoidossa kodin ulkopuolella ennen oppivelvollisuuden alkamista. Jokainen kodin ulkopuolella hoidossa oleva lapsi on kokenut suuren muutoksen elämässään, päivähoidon aloituksen. Päivähoidon aloitus on lapselle suuri muutos, mutta se on sitä myös lapsen vanhemmille. Päivähoidon aloitus voi aiheuttaa monenlaisia tunteita ja ajatuksia hoidon aloittavan lapsen vanhemmille.

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää isien kokemuksia päivähoidon aloituksesta ja päivähoidon aloitukseen liittyvistä käytännöistä, sekä nostaa esiin mahdollisia kehitysideita päivähoidon aloitukseen liittyen. Saatujen tulosten avulla päivähoidon aloitusta voitaisiin kehittää sujuvammaksi tapahtumaksi hoidon aloittavalle lapselle, tämän vanhemmille sekä hoitohenkilökunnalle.

Halusin nostaa tutkimuksessani esille isien kokemukset päivähoidon aloituksesta, koska usein isät lapsen vanhempana jäävät päivähoidon aloituksessa vähemmälle huomiolle kuin äiti, vaikka tasavertaista vanhemmuutta painotetaan jokapuolella. Aihe oli hyvin ajankohtainen, koska isien asema on puhuttanut viime vuosina paljon. Isien rooli perheessä on muuttunut ja isät halutaan nähdä yhä tasa-arvoisempina kasvattajina äidin rinnalla. Tutkimukseni aihe oli tärkeä ja ajankohtainen myös itselleni, koska olen siirtymässä työelämään, ja edessä on myös oman poikani päivähoidon aloitus.

Tein tutkimukseni yhteistyössä Pöytyäläisen Pikkukirsikan kanssa. Päiväkoti Pikkukirsikka on 72 paikkainen yksityinen päiväkotitoiminta, jolta Pöytyän kunta on ostanut ostopalveluna päivähoitopaikkoja heinäkuun 2014 loppuun saakka. Ostopalvelulla kunta voi täyttää lakiin perustuvan palveluiden järjestämisvastuunsa ostamalla palveluita valtiolta, toiselta kunnalta tai kuntayhtymältä tai muulta julkiselta tai yksityiseltä palveluntuottajalta. Ostopalveluna tuotettujen palveluiden on täytettävä samat vaatimukset, joita

kunnaltakin edellytetään tuottaessaan itse vastaavan palvelun. Palvelun ostaja, eli kunta tai kuntayhtymä, ohjaa itse palveluita tarvitsevat henkilöt ostopalveluihin, joten yksityinen palveluntuottaja ei voi suoraan ottaa, ilman erillistä sopimusta, henkilöitä palveluiden piiriin. Elokuun 2014 alusta otettiin Pöytyän kunnassa käyttöön palveluseteli, joka tarkoittaa sitä, että vanhempi voi valita lapselleen päivähoitopaikan kunnallisen päivähoidon sijaan myös yksityiseltä palveluntuottajalta ja kunta maksaa palveluseteliin määritetyn arvon hoitomaksusta. Yksityinen palveluntuottaja tekee hoitosopimuksen suoraan palvelua tarvitsevan henkilön kanssa. (Kunnat.net.)

Tutkimukseni teoriaosuudessa olen pyrkinyt avaamaan lyhyesti varhaiskasvatuksen ja päivähoidon käsitteitä, sekä selventämään millainen prosessi päivähoidon aloitus kokonaisuudessaan on. Lopuksi olen käsitellyt isyyttä, sen muutosta sekä isyyden merkitystä niin isälle itselleen, kuin hänen lapselleen. Isyys luvun lopussa käsittelen myös aikaisempia tutkimuksia aiheesta, joka johdattelee lukijan tutkimusosuuteen. Tutkimusosuudessa kerron ensin tutkimukseni taustoista, tavoitteista ja käytetyistä tutkimusmenetelmistä. Tulososassa avaan saadut tutkimustulokset, jonka jälkeen esittelen tuloksista tehdyt johtopäätökset. Tutkimusraportin lopussa arvioin tutkimukseni luottavuutta ja eettisyyttä, sekä kerron omista pohdinnoista ja ajatuksista tutkimustyöhöni liittyen.

2 PÄIVÄHOITO OSANA VARHAISKASVATUSPALVELUITA

2.1 Varhaiskasvatuksen tavoitteet

"Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista." (THL 2014). Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusvastuu ja -oikeus lapsestaan, mutta yhteiskunnan järjestämien varhaiskasvatuspalveluiden tarkoitus on tukea ja täydentää kotikasvatusta. Varhaiskasvatus on kokonaisvaltaista toimintaa, joka koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuuksista. Se on myös suunnitelmallista toimintaa, jota ohjaavat erilaiset lait, määräykset ja sopimukset, joiden avulla pyritään turvaamaan laadukas varhaiskasvatustoiminta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, 9.)

2000-lukua voidaan pitää varhaiskasvatuksen laadun kehittämisen vaiheena (Järvinen ym. 2009, 85). Vuosituhannen alussa julkaistiin Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jossa määriteltiin varhaiskasvatuksen keskeisiä periaatteita ja kehittämisen alueita. Valtakunnallisten linjausten pohjalta luotiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka tavoitteena on ohjata varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun toteutumista. Se on myös päivähoidon henkilöstön keskeinen työväline toteutuneen toiminnan arvioinnissa ja dokumentoinnissa. Koko henkilökunta on sitoutunut varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseen, toteuttamiseen, seurantaan ja arviointiin. Varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta voidaan rakentaa hyvää ja toimivaa yhteistyötä vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välille. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, 7-8, 43-44.) Päivähoidossa laaditaan myös jokaiselle lapselle oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevassa keskustelussa pohditaan yhdessä vanhempien kanssa lapsen vahvuuksia ja kiinnitetään huomiota lapsen kehitystä vahvistaviin asioihin. Mahdolliset

huoleaiheet ja ongelmat otetaan keskustelussa esiin mahdollisimman konkreettisina, ja niihin etsitään ratkaisua yhdessä vanhempien kanssa. (Stakes 2005, 32-33.)

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvoivalla lapsella on mahdollisimman hyvät edellytykset kasvaa, oppia ja kehittyä. Lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi lapsen terveyttä ja toimintakykyä vaalitaan ja hänen perustarpeistaan huolehditaan. Lapsi kokee tulewansa nähdyksi ja kuulluksi, sekä arvostetuksi ja hyväksytyksi omana itsenään. Näin hän saa vahvistusta itsetunnonle. Lapsi myös kohdataan yksilöllisesti omien tarpeiden, persoonallisuuden ja perhekulttuurinsa mukaisesti, jolloin hän kokee olevansa tasa-arvoinen riippumatta sukupuolestaan, sosiaalisesta tai kulttuurisesta taustastaan, tai etnisestä alkuperästään. (Stakes 2005, 15.)

Suomessa varhaiskasvatustalvelut ovat osana monipuolista lapsiperheiden tuki- ja palvelujärjestelmää (Järvinen ym. 2009, 97). Varhaiskasvatustalvelut koostuvat kunnallisesta tai yksityisestä päivähoidosta ja esiopetuksesta, sekä erilaisista kerhotoiminnoista ja avoimmesta varhaiskasvatustoiminnasta. Varhaiskasvatustalveluita tuottavat kunnat, yksityiset palveluidentuottajat, seurakunnat sekä järjestöt. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, 10.)

Suomessa jokaisella lapsella on vanhempainrahakauden jälkeen oikeus kunnalliseen päivähoitopaikkaan ennen oppivelvollisuuden alkamista. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus järjestää jokaiselle päivähoitopaikkaan oikeutetulle lapselle päivähoitoa. Päivähoito varhaiskasvatustalveluna yhdistää lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen sekä vanhempien oikeudet saada lapselleen hoitopaikka. Päivähoitoa voidaan järjestää päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, ryhmäperhepäivähoitona, kolmiperhepäivähoitona tai avoimena varhaiskasvatuksena eli leikkitoimintana. (Järvinen ym. 2009, 98-99.)

2.2 Päivähoito tukemassa kasvatustehtävässä

Päivähoidon tavoitteena on tukea vanhempia lapsen kasvatustehtävässä. Yhteistyössä vanhempien kanssa pyritään edistämään lapsen persoonallista ja tasapainoista kehitystä niin fyysisen, sosiaalisen kuin tunne-elämän osa-alueilla. Päivähoidon tulee tarjota lapselle jatkuvat ja turvalliset ihmissuhteet, suotuisa kasvuympäristö, sekä lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa. Päivähoitoa on pyrittävä järjestämään niin, että se tarjoaa lapsen kasvatukselle ja hoidolle sopivan hoitopaikan, ja jatkuvan hoidon sinä vuorokauden aikana, jona lapsi hoitoa tarvitsee. (Järvinen ym. 2009, 89-90.)

Yhteistyötä päivähoidon henkilökunnan ja vanhempien välillä kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Lyhyesti määriteltynä kasvatuskumppanuuden lähtökohtana on perheen ja päivähoidon välinen, kasvatukseen pohjautuva kumppanuus, jossa päivähoidon työntekijä asettuu vanhemman rinnalle ja luo vanhemmalle kokemuksen siitä, että päivähoidossa toimitaan lasta koskevista asioista yhteisymmärryksessä vanhempien kanssa (Kaskela & Kekkonen 2006, 20). Kasvatuskumppanuus on yhteistyötä, jossa periaatteina toimivat kunnioitus, kuuleminen, dialogi ja luottamus. Luottamus perustuu ihmisten väliseen vuorovaikutukseen, jossa molemmat osapuolet tuntevat tulevansa kuulluksi, ymmärretyksi ja kunnioitetuksi (Salminen & Tynnenen 2011, 37-38). Kasvatuskumppanuudessa vanhempi ja hoitaja toimivat lapsen parhaaksi toisiaan tukien. Vaikka ensisijainen kasvatusvastuu onkin lapsen vanhemmilla, on kasvatuskumppanuudessa tärkeää, että kasvatusvastuuta voidaan jakaa molemmille osapuolille omille vastuukentilleen. Vanhemmat näkevät ja tuntevat lapsensa, ja hänen käyttäytymisensä kotona, kun taas päivähoidon henkilökunta voi näkeä ja kokea lapsen eri tavalla päivän aikana päivähoidossa. (Koivunen 2009, 151-153).

Kasvatuskumppanuudessa pyritään luomaan luottamuksellinen ja kunnioittava suhde, jossa molemmat osapuolet, niin vanhemmat kuin päivähoidon henkilökuntakin, tulevat kuulluksi. Tiiviin suhteen vanhemman ja hoitajan välille luo jatkuva vuorovaikutus ja lapsen parhaaksi toimiminen. Tavoitteena on avoin

keskustelu lapsen kehitykseen, hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä (Kanninen ym. 2012, 133). Vanhemmille onkin tärkeää kuulla, miten hoitajat ovat kokeneet ja nähneet juuri heidän lapsensa päivän kulun. Vanhempien luottamus syntyy näiden tavallisten, arkisten keskusteluiden pohjalta, joissa jaetaan lapsen päivän kokemuksia ja sattumuksia. Joskus henkilökunta voi kokea vaikean asian puheeksi ottamisen haastavaksi, koska pelkää vanhempien reaktiota asiaan. Pelosta huolimatta asia on otettava puheeksi vanhemman kanssa. Avoin ja tiivis yhteistyö molemmin puolin ovat tärkeitä luottamuksen ja kasvatuskumppanuuden kannalta. (Salminen & Tynninen 2011, 34-35.)

3 PÄIVÄHOIDON ALOITUS

3.1 Päivähoidon tarve

Lapsen päivähoidon tarpeelle on erilaisia syitä. Syyt lapsen päivähoidon tarpeen alkamiselle liittyvät yleensä yhteiskunnallisiin tai pedagogisiin tehtäviin. Suuri osa vanhemmista hakee lapselleen päivähoitopaikkaa työelämäänsä tai opiskelujen pariin siirtyessään. Toiset vanhemmat taas kokevat lapsensa hyötyvän päivähoidon tarjoamasta pedagogisesta osaamisesta. (Karila ym. 2001, 14-15.) Suomessa yleisiä syitä lapsen päivähoidon tarpeelle on kotona olleen vanhemman paluu työelämäänsä tai opintojen pariin. Suomessa päivähoitopaikan voi saada myös sosiaalisin perustein, jos sen katsotaan olevan lapsen edun mukaista.

Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) tilastoi Suomessa lasten päivähoitoa. Vuoden 2012 tilastoraportin mukaan vuonna 2012 oli 228 981 lasta, eli noin 63% 1-6 -vuotiaista lapsista joko kunnallisessa, tai Kelan yksityisen hoidon tuella, yksityisessä päivähoitossa. Suurin osa (92%) päivähoitossa olleista lapsista hoidettiin kunnan järjestämässä päivähoitossa. Yksityisen hoidon tuella hoidettavien lasten osuus oli 8%. Kunnallisessa päivähoitossa olevista lapsista 78% hoidettiin kuntien omissa päiväkodeissa, 18% kuntien perhepäivähoitossa ja loput 4% lapsista hoidettiin kuntien yksityisiltä ostamissa ostopalvelupäiväkodeissa. (THL 2012.)

Suomessa lapset aloittavat päivähoiton kuitenkin muita pohjoismaita myöhemmin. Kun Suomessa 1-2 -vuotiaista lapsista hieman yli 40% vastaavasta väestöstä on päivähoitossa kodin ulkopuolella, on vastaava luku Ruotsissa 70%, Islannissa ja Norjassa noin 80%, ja Tanskassa 1-2 -vuotiaista lapsista peräti 90% on päivähoitossa kodin ulkopuolella. Tämä selittyy suurimmaksi osaksi sillä, että Suomen sosiaalijärjestelmän tuet mahdollistavat lasten kotihoidon pidempään kuin muissa pohjoismaissa. (Väestöliitto 2012.) Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) on esitellyt vuoden 2012 tilastoraportissaan myös eri-ikäisten lasten määriä päivähoitossa. Tämän mukaan Suomessa alle

1-vuotiaat lapset hoidetaan suurimmaksi osaksi kotona. Vain 463 alle 1-vuotiaasta oli vuonna 2012 päivähoidossa. Yksivuotiaita oli puolestaan 17 435 lasta eli 30% vastaavan ikäisestä väestöstä. Viisivuotiaista lapsista on jo suurin osa (79%) päivähoidossa. (THL 2012.)

Päivähoitopaikkaa haetaan joko kunnalliselta tai yksityiseltä palveluntuottajalta. Kunnalliseen päivähoitoon haetaan hakemuksella 3-4 kuukautta ennen hoidontarpeen alkamista riippuen kunnasta tai kaupungista. Äkillisesti muuttuneessa työ- tai opiskelutilanteessa hoitopaikkaa on haettava mahdollisimman pian, vähintään kaksi viikkoa ennen hoidon tarpeen alkamista. (Pöytyän kunta.) Joissain kunnissa ja kaupungeissa vanhemmilla on myös vaihtoehtona hakea päivähoitopaikkaa suoraan yksityiseltä päivähoidon tuottajalta palvelusetelin avulla. Palveluseteli on vielä melko uusi tapa järjestää kunnan lakisääteisiä sosiaali- ja terveyspalveluita, mutta sen käyttöönotto on yleistymässä koko ajan. "Palvelusetelillä tarkoitetaan kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen saajalle myöntämää sitoumusta korvata palvelujentuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määrittelemään arvoon asti." Palvelusetelin käyttöönotolla pyritään lisäämään asiakkaan valinnan mahdollisuuksia, parantamaan palvelujen saatavuutta, monipuolistaa palveluiden tuotantoa sekä lisätä yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa. (Kunnat.net 2014.) Varhaiskasvatuspalveluissa palvelusetelin käyttöönotto tarkoittaa yksinkertaistettuna sitä, että vanhempi voi valita lapselleen päivähoitopaikan yksityiseltä palveluntuottajalta ja kaupunki maksaa palvelusetelin arvon hoitomaksusta.

3.2 Päivähoidon aloitukseen valmistautuminen

Kun päätös päivähoitopaikasta on saatu, kannattaa päivähoidon aloitukseen alkaa valmistautua. Päivähoidon aloitus on suuri muutos koko perheelle. Hoidon aloitus merkitsee muutoksia arkiseen elämään, kun yleensä toinenkin vanhemmista palaa työelämään, ja lapselle tarvitaan hoitopaikka. Päivähoidon aloitus herättääkin vanhemmissa monenlaisia tunteita aina innostuksesta ja

uuden odottamisesta syyllisyyteen ja huoleen lapsen pärjäämisestä. Lapsi ei osaa ajatella ja suunnitella tulevaa, vaan elää hetkessä. Siksi lapsi onkin päivähoidon aloituksen tuomien muutosten kohtaamisessa täysin riippuvainen vanhemmistaan ja päivähoidon henkilökunnasta. (Helenius ym. 2001, 35.) Myös vanhempien omakohtaiset kokemukset omasta päivähoidon aloituksesta voivat nousta mieleen ja vaikuttaa vanhemman kykyyn tukea lastaan päivähoidon aloituksessa (Kanninen & Sigfrids 2012, 134).

Ensikontakti kodin ja päivähoidon välillä on tärkeä, koska silloin luodaan pohja tulevalle yhteistyölle, välitetään tietoa päivähoidosta vanhemmille ja vanhemmat puolestaan välittävät tietoa lapsestaan päivähoidon henkilöstölle. Tutustumisiin ja keskusteluihin kannattaa käyttää aikaa huolella niin vanhempien kuin päivähoidon henkilökunnankin. Vanhemmat saavat tulevan päivähoitopaikan yhteystiedot päivähoitopäätöksessä, jolloin he voivat olla jo hyvissä ajoin yhteydessä tulevaan päivähoitopaikkaan. Yhdessä sovitaan, koska vanhemmat ja lapsi tulevat tutustumaan päivähoitopaikkaan ensimmäistä kertaa. Ensitapaamisella tutustutaan päivähoitopaikan tiloihin, henkilökuntaan ja käytäntöihin, sekä kerrotaan vanhemmille millaisin periaattein ja tavoittein varhaiskasvatustyötä tehdään. Tapaamisen tarkoituksena on myös kuunnella vanhempien toiveita ja ajatuksia, koska ne antavat tietoa lapsesta ja hänen kotikulttuuristaan. (Kanninen & Sigfrids 2012, 137-139.)

Ensimmäisellä tapaamisella käydään vanhempien kanssa aloituskeskustelu, jonka tavoitteena on käydä keskustelua lapsen päivähoidon aloituksesta sekä perheen toiveista ja odotuksista päivähoidon suhteen. Lähtökohtana on, että aloituskeskustelu toimii perheen puheenvuorona. (Salminen & Tynninen 2011, 41.) Aloituskeskustelussa pyritään keräämään tietoa lapsesta ja hänen kotikulttuuristaan, sekä välittämään tietoa päivähoidosta vanhemmille (Liedon kunta). Vanhemmille voidaan antaa myös kotiin täytettäväksi esitietolomake, jossa kartoitetaan lapsen tietoja, taitoja ja osaamista. Lomakkeella pyritään saamaan tieto kirjalliseen muotoon, jotta siihen olisi koko henkilökunnan helppo perehtyä. (Henkilökohtainen tiedonanto.)

Aloituskeskustelu voidaan järjestää myös lapsen kotona. Kotikäynti on työntekijälle mahdollisuus tutustua lapseen tämän omassa kodissa. Lapsen näkeminen omassa kotiympäristössä voi auttaa työntekijää ymmärtämään lasta ja lapsen tarpeita aivan uudella tavalla. Kotikäynti voikin olla lapselle helpompi ja mukavampi ensikontakti päivähoitoon, kun se tapahtuu turvallisessa ja tutussa ympäristössä, jossa lapsi voi olla oma itsensä. Kotikäynti voi olla myös vanhemmille vapauttava kokemus. Aloituskeskustelu voidaan käydä rauhassa ilman häiriötekijöitä vain lapseen ja perheeseen keskittyen. Kotikäynnin tavoitteina on tutustua lapseen ja huomioida, kuinka lapsi toimii kotiympäristössään ja vanhempiensa kanssa. Kotikäynnillä pyritään luomaan hyvä pohja vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan luottamukselliselle yhteistyölle kuunnellen vanhempien ajatuksia ja odotuksia päivähoidon aloituksen suhteen. Lapsen kotona toteutettu aloituskeskustelu luokin pohjaa varhaiskasvatussuunnitelmalle sekä edistää turvallista päivähoidon aloitusta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 138-139, 274.)

3.3 Pehmeä lasku päivähoitoon

Tutustumiskerroilla pyritään helpottamaan lapsen sopeutumista päivähoitoon sekä ehkäisemään lapsen emotionaalista kuormitusta eron hetkellä, kun vanhempi tuo lapsen päivähoitoon (Helenius ym. 2001, 56). Tutustumisjakso on ikään kuin pehmeä lasku päivähoitoon ja se on erityisen tärkeä järjestää jokaiselle päivähoidon aloittavalle lapselle. Päivähoitoon siirtyminen on lapselle suuri muutos, kun kaikki on uutta ja jännittävää, jopa pelottavaa. On uusia aikuisia ja lapsia, ryhmässä toimimista, uusi ympäristö tiloineen, väreineen ja äänineen. Myös päivärytmi voivat poiketa siitä, mihin lapsi kotona on tottunut. Lapsen on mahdotonta käsitellä monia suuria muutoksia itsekseen tai täysin tuntemattomien aikuisten kanssa, joten oman vanhemman läsnäolo uuteen paikkaan tutustuttaessa on lapsen turvallisuuden tunteen ja sopeutumisen kannalta suositeltavaa. Tutustumiskerroilla lapsi ja vanhemmat pääsevät yhdessä tutustumaan päiväkotiin ja sen hoitajiin. Tavoitteena on tehdä

päivähoitopaikka tutuksi, kun kaikki on uutta ja vierasta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 144.)

Tutustumisjaksot voivat erota pituudeltaan ja sisällöltään päivähoitopaikasta riippuen, mutta suositeltavana vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää yhtä tapaamista perheen kesken sekä vähintään viikon jaksoa hoidon alussa, jolloin vanhempi on lapsen mukana päivähoitopaikassa ja asteittain lapsen aikaa ilman vanhempaa pidennetään (Helenius ym. 2001, 58). Tutustumiskerrat ovat myös tärkeä osa yhteistyön rakentumista päivähoitopaikan ja vanhempien välille. Hyvä keskusteluyhteys ja vuorovaikutus ovat tärkeitä asioita luottamuksen syntymiselle, ja hyvällä vuorovaikutusosaamisella herätetään luottamusta vanhemmissa. Lämmin, huolehtivainen ja lapsesta aidoisti kiinnostunut henkiökunta luo vanhemmalle turvallisuuden tunnetta lapsensa hyvinvoinnin puolesta. Vanhemmat arvostavatkin henkilökunnan vuorovaikutusosaamista, tunnetaitoja ja aitoa kiinnostusta lasta kohtaan. (Salminen & Tynninen 2011, 38.)

Lapsi tarvitsee ympärilleen turvallisen aikuisen, jonka puoleen hän voi kääntyä kokiessaan olonsa turvattomaksi. Kotona tämä turvallinen ja luotettava aikuinen on usein lapsen vanhempi, mutta lapsen siirtyessä päivähoitoon, tulee omahoitajasta lapselle ensisijainen turvan lähde. Erotilanne aiheuttaa lapselle aina stressitilan, ja siksi erotilanteita tulisi valmistella ja suunnitella jo etukäteen. Päivähoidon henkilökunnan tehtävänä on omalta osaltaan tehdä erotilanteesta mahdollisimman rauhallinen ja mukava, sekä lapselle, että hänet hoitoon tuovalle vanhemmalle. Hoitaja ottaa lapsen vastaan henkilökohtaisesti ja tervehtii myös vanhempia. Kuulumisten vaihtaminen on myös aamuisin tärkeää. Jokin aamulla kotona pieleen mennyt asia voi harmittaa lasta, ja tästä johtuen voi erotilannekin olla muita päiviä hankalampi. Hoitajan kanssa sanotaan vanhemmalle yhdessä heipat ja pohdiskellaan lapselle mieluista tekemistä. Mikäli lapsi jää itkemään vanhemman perään, tarjoaa hoitaja sylin ikävöimään jääneelle lapselle. (Kanninen ja Sigfrids 2012, 144-147.) Myös vanhemman tunnetilat voivat vaikuttaa erotilanteessa lapseen. Jos vanhempi on hermostunut tai epävarma, aistii lapsi tämän herkästi ja hermostuu itsekkin.

Lapsi etsii erotilanteessa vihjeitä vanhemman tunnekäyttäytymisestä. Vanhemman tulisi olla hyvillä mielin ja omalla olemuksellaan ilmaista lapselle, että minä menen nyt, mutta sinä olet turvassa täällä ja kaikki on hyvin. Vanhempien tunteista, odotuksista ja peloista, sekä erotilanteesta on hyvä puhua jo etukäteen tutustumiskerroilla. Aikaisempi keskustelu vahvistaa vanhemman käsitystä luotettavasta hoitopaikasta, jonne lapsen voi hyvällä mielellä jättää. (Helenius ym. 2001, 46-47.) Myös lasta on hyvä valmistaa tuleviin erotilanteisiin keskustelemalla erokokemuksesta ja ikävästä etukäteen lapsen kanssa. Pienen lapsen kohdalla pitkä tutustumisjakso helpottaa eroa vanhemmasta. (Salminen & Tynnenen 2011, 31.)

3.4 Lapsen sopeutuminen päivähoitoon

Vanhempia usein mietityttää, miten lapsi sopeutuu päivähoiton aloitukseen ja sen tuomiin muutoksiin. Miten kauan sopeutuminen kestää ja millaisia reaktioita on odotettavissa? Jokainen lapsi on erilainen, joten jokaisen sopeutumisprosessi on myös omanlaisensa. Lapsen voidaan ajatella sopeutuneen uuteen päivähoitoympäristöönsä, kun ohimenevää ja tilapäistä käyttäytymistä ei enää havaita. Tällaista ohimenevää ja poikkeuksellista käytöstä saattavat olla itkuisuus ja alakuloisuus, vahva halu olla aikuisen lähellä, leikin väheneminen, vetäytyminen pois muiden lasten luota, ruokahaluttomuus ja taitojen taantuminen. Kotona tyypillisiä reaktioita voivat olla äitiin ripustautuminen ja univaikeudet. (Helenius ym. 2001, 53-54.)

Jari Sinkkosen mielestä ajatus sopeutumisesta herättää kuitenkin kysymyksiä. Miten sopeutuminen määritellään ja kuka sen määrittelee? Millä keinoin voidaan arvioida pienen lapsen sopeutuneen? Sopeutumisella ymmärretään usein hyvin käyttäytymistä, riippuvuudentarpeen tukahduttamista ja mukautumista ympäristön asettamiin sääntöihin. Toisin sanoen iloinen ja reipas lapsi on sopeutunut. Aito sopeutuminen antaa kuitenkin lapselle tilaa myös surra eroa vanhemmista tai osoittaa pahaa mieltä, jos kaikki ei olekaan hyvin. (Sinkkonen 2001, 131-132.)

Lapsen sopeutumista ja laadukkaan päivähoidon järjestämistä voidaan edistää luomalla lapselle mahdollisimman luotettava, turvallinen ja ennakoitava ympäristö, jossa aikuinen on lähellä ja lapsi tulee kuulluksi, sekä nähdyksi omana itsenään. Lapsi ei pysty ennakoimaan tai ajattelemaan tapahtumia pitkällä aikavälillä eteenpäin, koska lapsi elää vahvasti tässä hetkessä. Tämän vuoksi toistuvuus, pysyvyys ja säännönmukaisuus tuovat lapsen elämään turvallisuuden sekä hallinnan tunnetta. (Helenius ym. 2001, 22.) Hoidon jatkuvuus on tärkeää niin hoitajalle kuin vanhemmillekin, mutta ennen kaikkea se on välttämätöntä lapsen sopeutumisen ja tasapainoisen kehityksen kannalta. Yksi pitkäaikainen hoitaja oppii tunnistamaan lapsen tarpeet hyvin, ja kykenee näin lukemaan sekä vastaamaan niihin nopeasti. Jatkuvasti vaihtuvat hoitajat merkitsevät lapselle epävarmuutta, kun lapsi joutuu aina rakentamaan luottamuksen uuteen hoitajaan alusta asti. (Zero to three 2014.)

Selkeä ja toistuva päivärytmi auttaa myös lasta sopeutumaan päivähoitoon. Rytmin tulee mukailla kotona noudatettavaa päivärytmiä, mutta tärkeintä on, että toiminnot tapahtuvat samassa järjestyksessä päivästä toiseen. Samanlaisena toistuvat päivät auttavat lasta ennakoimaan tulevia tapahtumia. Päivähoidossa päivittäin toistuvat päivähoitoon saapuminen, leikki, ulkoilu, wc-käynnit, ruokailu, lepo ja päivähoidosta lähteminen. Lapsi tarvitsee päiväänsä rytmiä ja järjestyksen, joka takaa hänelle välttämättömän ajan unta, valveillaoloa sekä määrittää hoitovaiheiden järjestyksen ja keston. (Helenius & Korhonen 2008, 81-82.)

Kun hoitajat pysyvät samoina ja tuntevat lapsen hyvin, on lapsen yksilöllisyyden huomioiminenkin helpompaa. Jokainen lapsi on erilainen, ja jokaisella lapsella on yksilöllinen ominaislaatunsa sekä temperamenttinsa, joita jokaisen kasvattajan tulisi kunnioittaa (Koivunen 2009,19). Kun lapsi kokee tulleen kuulluksi ja huomioiduksi omana itsenään, vaikuttaa se positiivisella tavalla hänen identiteettinsä, sekä minäkuvansa kehittymiseen. Yksilöllisyyden huomioiminen on haastava tehtävä, mutta entistä haastavammaksi sen tekee suuri ryhmäkoko. Kun ryhmäkoko kasvaa, kasvaa myös melutaso, sekä ärsykkeiden ja virikkeiden määrä. Ryhmän tiiviys ja intiimisyys katoavat.

Pienemässä ryhmässä häiriötekijöitä on vähemmän, jolloin lapset pystyvät keskittymään paremmin toimintaansa. (Zero to three 2014.) Lapsella on pienemmässä ryhmässä helpompi ja tuvallisempi toimia ja tutkia, sekä tulla kohdatuksi omana itsenään. Lapsen kohtaaminen yksilönä, lasten havainnointi sekä tarpeisiin vastaaminen käyvät hoitajaltakin helpommin pienessä ryhmässä. (Mikkola & Nivalainen, 2009, 31-32.)

4 ISYYS

4.1 Isyyttä on monenlaista

Isyyden määrittelemisen ei ole itsestäänselvyys tämän päivän yhteiskunnassa. Isyyttä on monenlaista; biologista, sosiaalista, juridista ja psykologista. Biologisella isyydellä tarkoitetaan miestä, jonka sukusolusta lapsi on saanut alkunsa. Lapsen geeniperimästä puolet on tullut biologiselta isältä. Sosiaalinen isä on läsnä lapsen arkielämässä. Hän huolehtii lapsen päivittäisistä tarpeista ja on mukana arkipäivän tapahtumissa ja kasvatustilanteissa. Juridinen isyys pitää sisällään oikeudellisen puolen. Juridisella isällä on sekä oikeuksia, että velvollisuuksia lapsestaan. Juridiseksi isäksi voi tulla, kun lapsi syntyy avioliitossa, ja lapsen oletetaan olevan aviomiehen, tai kun isyys tunnustetaan ja vahvistetaan, mikäli lapsi syntyy avioliiton ulkopuolella. Juridiseksi isäksi tullaan myös adoption yhteydessä. Psykologinen isyys on puolestaan lapsen itsensä määrittelemää isyyttä. Psykologinen isä on mies, jota lapsi pitää isänään, ja johon hän on kiintynyt sekä luonut vahvan isä-lapsi tunnesiteen. Isä voi olla lapselleen samanaikaisesti sekä biologinen, sosiaalinen, juridinen että psykologinen isä. (Huttunen 2001, 57-64.)

Virallisesti isäksi tullaan, kun lapsi syntyy. Isyys alkaa kuitenkin jo muotoutua siitä päivästä lähtien, kun lapsi on ilmoittanut tulostaan. Puhutaan tulevista vanhemmista, tulevasta isästä ja äidistä. Odottavalle äidille on varattu neuvolakäynnit, joissa hänen ja vauvan vointia seurataan. On äitiryhmiä, oppaita ja lehtiä, jotka pursuavat tietoa odottavalle äidille raskausajasta ja äitiydestä. Myös isä odottaa tulevan lapsensa syntymää, vaikka ei tätä sisällään kannakkaan. Isät haluavat osallistua ja osallistuvatkin eritavoin. Jollekin isäksi tulemisen tiedostaminen vie aikaa aina lapsen syntymähetkeen saakka. Tuleva isä voi aluksi ottaa etäisyyttä koko asiaan. Toisilla taas tuleva isyys tuo miehisen johtajaroolin esiin. Mies voikin ottaa tehtäväkseen järjestellä ja sopia asioita, jotta kaikki olisi valmiiksi mietitty tulevaa perhe-elämää varten. Jotkut

isät taas osaavat heittäytyä tunteella jo odotusaikaan kumppaninsa kanssa. (Sinkkonen 2012, 85.)

4.2 Isyyden merkitys

Kiintymyssuhdeteorian yhtenä merkittävimpana luojana pidetään Englantilaista psykoanalyttikko John Bowlbya (1907-1990). Bowlbyn teorian mukaan ihmislapsen selviytyminen ja eloonjääminen edellyttävät pitkäaikaista kiinnittymistä ja kiintymistä hoitajaansa. (Sinkkonen & Kalland 2002, 14-23.) Kiintymys määritellään lapsen ja tämän hoitajan välisenä tunnesiteenä, joka vahvistuu ajan myötä. Tämä vahva tunneside on mielletty usein lapsen ja äidin väliseksi. Tätä käsitystä on kuitenkin muutettu, ja laajemman näkemyksen mukaan lapsi voi luoda vahvan tunnesiteen myös muihin mahdollisiin hoivaa tarjoaviin hoitajiin. (Smith 2009, 76.) Kiintyminen vaatii hoitajalta jatkuvaa lapsen tarpeisiin vastaamista, saatavilla oloa ja läheisyyttä. Kiintymyssuhteen intensiteetti riippuu usein siitä, kuinka paljon aikuinen viettää lapsen kanssa aikaa. Tämän vuoksi ensisijaisena ja vahvemman kiintymyssuhteen lapseen luojana pidetään lapsen äitiä, joka usein hoitaa ja viettää enemmän lapsen kanssa aikaa. (Sinkkonen 1998, 102.)

Ensisijaisesti pieni lapsi tarvitsee kuitenkin riittävän hyvää hoivaa ja läsnä oloa, ja tähän pystyvät molemmat vanhemmat. Isäkin kiintyy lapseensa ja lapsi isäänsä, mikäli tälle annetaan mahdollisuus. Isä on kuitenkin lapselleen yhtä tärkeä, mutta erilainen hoitaja. Isälle on biologinen mahdottomuus ruokkia vauva rintamaidolla ihokontaktissa, mutta pullon avulla syöttäminen sylissä onnistuu isältäkin harjoittelun avulla yhtä hyvin kuin äidiltä. Michael Lamb on todennut omien tarkkailuidensa perusteella, että lapset viestivät hoivan tarvetta yhtä lailla isälleen kuin äidilleen. On kuitenkin huomattu, että lapsen tavat kiintyä vanhempiinsa eroavat toisistaan. (Sinkkonen & Kalland 2002, 33.) Tämä voi johtua sukupuolen aiheuttamasta roolijaosta. Äiti on se lempeä lohduttaja, kun taas isä auttaa lasta selviytymään jännittävissä ja haastavissa tilanteissa neuvomalla, rohkaisemalla ja antamalla kiitosta. (Sinkkonen 2012, 65.)

Tärkeintä on kuitenkin, että lapsella on turvallinen kiintymyssuhde molempiin vanhempiinsa. Vaikka kiintymyssuhteet eroaisivat toisistaan, on niillä molemmilla oma merkityksensä lapsen kehityksen ja kasvun kannalta.

Vaikka äiti usein nähdään lapsen ensisijaisena hoitajana, on viime vuosina kasvanut tietoisuus isyyden merkityksestä lapsensa elämään. Isien osallisuus lastensa elämään edistää lasten koulutuksellisia saavutuksia ja sosiaalisesti hyväksyttävää käytöstä. (Smith 2009, 139.) Isän merkitystä lapselleen ei voi koskaan väheksyä. Vaikka isä ei olisikaan osallistunut lapsensa elämään millään tavalla, herää lapsessa jossain vaiheessa elämää "ikävä" ja tiedonjano omasta biologisesta isästään. Pekka Hämäläinen kutsuu tätä jonkilaiseksi isän "janoksi", joka on rakennettu lapsen sisimpään. (Hämäläinen 2010, 42-43.) Monella lapsella saattaa olla hyvä lapsuus ja onnellinen elämä ilman isää, mutta isättömyys jättää silti tyhjän aukon, jota on vaikea täyttää.

Miehet, jotka ovat kasvaneet ilman isää, saattavat tutkia ympäristönsä miehiä saadakseen selville, mitä miesten mielessä liikkuu, miten miehet ajattelevat ja toimivat (Sinkkonen 2012, 31). Miehen mallin puuttuessa voi olla vaikea omaksua miesten maailmaa, pohtia omaa miehisyyttään ja tulevaisuudessa isyyttä, jos aiempaa sisäistämällä ei ole. Puuttuva isä voikin vaikeuttaa pojan miehisyyden haltuunottoa. Isän tehtävä on auttaa poika irti varhaisesta äitisuhteesta antamalla mallia toisenlaisesta suhtautumisesta maailmaan. Näin ollen myös pojan minuuden eriytyminen sekä yksilöitymiskehitys voivat kärsiä. Tällaisilla puutteilla voi olla kauas kantoisia vaikutuksia lapsen elämään, esimerkiksi seksuaalisen identiteetin kehittymiseen tai erilaisten persoonallisuushäiriöiden syntyyn. Puuttuva isä ei ole myöskään asettamassa rajoja, ja samaistuksen kohteena fallisuuden vaiheessa, johon sisältyy lapsen aggressiivisuuden lisääntyminen. Hallitsematon aggressiivisuus voi haitata sosiaalisia suhteita ja sopeutumista yhteisöihin. (Myllärniemi 2010, 157-158.)

Tytär puolestaan kaipaa isästä keskustelijaa ja kiistakumppania. Hän haluaa tulla arvostetuksi ja rakastetuksi isänsä silmissä. Isä onkin tytön elämän ensimmäinen mies. Isäsuhte on erityisen tärkeä tytön seksuaalisen identiteetin kehittymisen kannalta. Isättä kasvaneella tytöllä on kohonnut riski aloittaa

seksin harrastaminen aikaisemmin kuin ikätovereillaan, vaikka hän usein etsiikin itseään selvästi vanhemmista poikaystävistä itselleen enemmän isähahmoa kuin seksikumppania. Mikäli tytär kokee olevansa rakastettu ja häntä arvostetaan sellaisena kun hän on, ei hän jatkossakaan huoli kumppanikseen ketä tahansa (Sinkkonen 2012, 32, 232).

Isä on lapselle yksinkertaisesti korvaamattoman tärkeä ihmissuhde. Lapsella on aina isä, osallistuipa hän lapsensa elämään tai ei. Lapseen on siirtynyt aina jotain myös isästä. Tätä "perintöä" lapsi tulee kantamaan mukanaan koko loppuelämänsä. (Hämäläinen 2010, 42.) Lapsen saaminen merkitsee isälle paljon. Se ei ole vain luonnonmukainen tapa jatkaa sukua, vaan myös paljon muuta. Lapsi voi olla isälle eräänlainen paluu omaan lapsuuteen. Lapsen kanssa voi harrastaa, jakaa mielenkiinnon kohteita, sekä kokea ja elää uudelleen omaan lapsuuteen liittyviä asioita. Toisaalta paluu oman lapsuuden lähteille voi nostaa pinnalle ikäviäkin muistoja ja asioita. Asioita, joita oman isän kanssa ei saanut tai pystynyt kokemaan, mutta joita haluaa pystyä tarjoamaan omalle lapselleen. (Myllärniemi 2010, 55.) Mies voi haluta isäksi myös puhtaasti siitä syystä, että rakastaa lapsia ja haluaa nähdä pienen kasvavan hänen huolenpitonsa suojissa. Joku mies puolestaan voi ajatella, että lapsi täydentäisi parisuhteen ja olisi ikäänkuin sinettinä suhteelle (Sinkkonen 1998, 40)

4.3 Isän asema muutoksessa

Vielä joitakin sukupolvia sitten isä nähtiin perinteisesti perheen elättäjänä, auktoriteettina ja taloudellisen vallan käyttäjänä (Sinkkonen 2012, 63). Isä on ollut perheen suojelija, jonka kanssa on tehty asioita. Äidiltä taas on haettu hellyyttä. Suomalaista isäsuhdetta onkin varjostanut pitkää vaikenemisen kulttuuri. Vaikeista tai tunteita herättävistä asioista ei ole ollut lupa puhua. Tämä on jättänyt jälkensä seuraavaan sukupolveen, vaikka ajatusta siitä "ettei minusta koskaan tule samanlaista", on varmasti ollut monella miehellä mielessä. (Hämäläinen 2010, 23-27.) Isäksi tuleminen nostattaa miehellä aina oman isämallin esille. Isäksi tulevan miehen onkin hyvä käsitellä muistonsa

oman isänsä vanhemmuudesta, ottaa mieluiset kokemukset osaksi omaa isyyttään, ja tehdä pesäero negatiivisiin kokemuksiin (Sinkkonen 2012, 97).

Viimevuosina isien asema on nostettu tapetille ja siitä puhutaan paljon. Yhteiskunta kannustaa isiä jo raskausaikana osallistumaan mahdollisimman paljon muun muassa neuvolakäynteihin yhdessä äidin kanssa. Tarjolla on myös erilaisia isäryhmiä ja äitiysvapaiden rinnalle on tullut isyysvapaat. Kotiäidin rinnalla puhutaan jo koti-isistä. Isille raivataan tilaa äitiyden valtamereen tasavertaisuuden siivittämiseksi. Myös isät itse ovat yhä kiinnostuneempia osallistumaan lapsensa elämäänsä aktiivisemmin, sekä osaavat halutessaan vaatia oikeuksia ja tasavertaista asemaa äitiyden rinnalle. Moderni isä jakaa lastenhoitoon liittyvät tehtävät ja on monipuolisesti läsnä lapsensa elämässä, perinteistä suojelijan roolia unohtamatta (Sinkkonen 2012, 176).

4.4 Isät tutkimuskohteena

Isyyden merkitys on suuri niin lapselle kuin isälle itselleen, ja siksi isyys aiheena on tärkeä ja ajankohtainen. Isyyttä on kuitenkin tutkittu selvästi vähemmän kuin äitiyttä. Silloinkin, kun tutkimusta on tehty, isyyttä on verrattu äitiyteen (Sinkkonen 2012, 63). Isien näkökulman esille nostamisen tärkeydestä kertoo se, ettei isien kokemuksista päivähoiton parissa löytynyt paljoa aikaisempaa tutkimustietoa. Annakaisa Riihijärvi on kuitenkin halunnut tarkastella päivähoiton ja isien välisen yhteistyön tilaa tutkimalla isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoidossa. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, mitä isät tietävät kasvatuskumppanuudesta, ja millaisena kasvatuskumppanina he kokevat itsensä verrattuna äitiin ja päivähoiton henkilökuntaan. Riihijärven tutkimuksen tavoitteena oli nostaa esiin mahdollisia toiveita ja kehittämiskohtia kasvatuskumppanuuteen liittyen. Riihijärvi käytti aineiston keräämiseen myös kyselylomaketta, mutta vastauksia hän sai niukasti. Aineiston vähyyden vuoksi Riihijärvi haastatteli vielä päiväkodin lastentarhanopettajia. Haastatteluiden tavoitteena oli selvittää, millaisia kasvatuskumppaneita isät lastentarhanopettajien mielestä ovat, ja millaisia kehityskohtia he ovat

havainneet oman ja isien välisessä kasvatuskumppanuudessa. (Riihijärvi 2012, 25-32.)

Vanhempien kokemuksia päivähoidon aloituksesta on kuitenkin tutkittu paljon. Hanna Nisulan tutkimus liittyy myös kasvatuskumppanuuteen. Tarkoituksena oli tutkia vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoidon alkuvaiheessa. Tutkimuksen tavoitteena Nisulalla oli kartoittaa vanhempien kirjoittamien kertomusten, eli narratiivien, kautta vanhempien ja perheiden välistä yhteistyötä. Saatujen tulosten avulla kasvatuskumppanuutta voidaan kehittää edelleen asiakaslähtöisempään suuntaan. (Nisula 2012, 3.) Jenni Kurtti puolestaan tutki pienen lapsen päivähoidon aloitusta vanhempien kokemusten kautta. Kurtti halusi tutkimuksellaan tuoda esiin vanhempien omia kokemuksia päivähoidon aloituksesta. Hän myös selvitti vanhempien kokemusten kautta sitä, millainen kokemus päivähoidon aloitus oli ollut lapselle. Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa vanhempien tuen tarvetta päivähoidon aloitusvaiheessa. Myös Kurtti käytti tutkimuksensa aineistonkeruussa kyselylomaketta. (Kurtti 2012, 17-18.)

5 KOKEMUKSIA TUTKIMASSA

5.1 Tutkimuksen taustat, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Toteutin tutkimukseni yhteistyössä Pöytyäläisen Päiväkotikirkkukirsikan kanssa. Pikkukirkkukirsikka on osana Kirkkukäpäiväkodit Oy:tä, jolla on kaksi muutakin päivähoitoyksikköä Pöytyällä: Päiväkotikirkkukerttu ja Päiväkotikirkkumatti. Pikkukirkkukirsikka on yksityinen 72 paikkainen päiväkotikirkkukoti, jossa lapsia on tällä hetkellä 62. Lapset on jaettu neljään eri ikä ryhmään: alle 3-vuotiaisiin, 3-4-vuotiaisiin, 5-vuotiaisiin sekä oma ryhmänsä esikouluikäisille. Alle 3-vuotiaiden ryhmässä työskentelee kolme työntekijää. 3-4-vuotiaiden sekä 5-vuotiaiden ryhmissä aikuisia on kaksi. Esikouluryhmässä työskentelee 3 aikuista. Pikkukirkkukirsikan etuna on oma keittiö, joka tekee ruuat kaikkiin kolmeen päivähoitoyksikköön. Toiminta-ajatuksena Pikkukirkkukirsikalla on onnellinen ja oppiva lapsi sekä tyytyväinen perhe. Kaikissa Kirkkukäpäiväkotien päivähoitoyksiköissä on käytössä sähköinen Muksunkirja palvelu. (Henkilökohtainen tiedonanto.) Muksunkirja toimii vuorovaikutuksen välineenä päiväkodin ja perheen yhteistyön välillä. Muksunkirja sisältää erilaisia toimintoja, ja sinne voidaan myös säilyttää tärkeät muistiot turvallisesti. (Muksunkirja.fi)

Heinäkuun 2014 loppuun saakka on Pikkukirkkukirsikka tarjonnut ostopalveluna hoitopaikkoja Pöytyän kunnalle. Pöytyän kunta on käsitellyt päivähoitopaikkahakemukset ja ohjannut hoitopaikkaa hakeneet lapset päivähoitoyksiköihin. Vanhemmat ovat hakemuksessa saaneet toivoa hoitopaikkaa. Vaihtoehtoina on kunnallinen perhepäivähoito, kunnan päiväkodit tai yksityiset päivähoitoyksiköt. Elokuun 2014 alusta otettiin Pöytyällä käyttöön palveluseteli, jonka jälkeen vanhemmat ovat voineet hakea suoraan lapselleen hoitopaikkaa myös yksityisistä päivähoitoyksiköistä. (Henkilökohtainen tiedonanto.)

Tutkimustani varten haastattelin alle 3-vuotiaiden -ryhmän lasten isiä kyselylomakkeen avulla. Kohderyhmäni valikoitui sen mukaisesti, että alle kolmivuotiaiden isillä päivähoito aloitus on ollut ajankohtainen lähikuukausien,

tai vähintäänkin parin viime vuoden sisällä, ja näin tapahtuma olisi heillä vielä mahdollisimman tuoreessa muistissa. Kyselylomakeen lähetin kaikkien ryhmän lasten isille.

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää isien kokemuksia päivähoidon aloituksesta ja päivähoidon aloitukseen liittyvistä käytännöistä, sekä nostaa esiin mahdollisia kehitysideoita päivähoidon aloitukseen liittyen. Saatujen tulosten avulla päivähoidon aloitusta voitaisiin kehittää sujuvammaksi tapahtumaksi hoidon aloittavalle lapselle, tämän vanhemmille sekä hoitohenkilökunnallekin.

Tarkentuneiksi tutkimuskysymyksiksi muodostuivat lopulta:

1. Miten isät kokivat lapsensa päivähoidon aloituksen?
2. Millasena isät kokivat päivähoidon aloitukseen liittyvät aloituskäytännöt?
3. Mitä kehitysideoita isillä on päivähoidon aloitukseen liittyen?

5.2 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Tutkimukseni oli kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Lähtökohtana laadullisessa tutkimuksessa on merkityssuhteiden ja -kokonaisuuksien tarkasteleminen ja ymmärtäminen. Nuo merkityskokonaisuudet pohjautuvat ihmisistä ja ihmisten välisistä suhteista ajatuksien, toiminnan ja asetettujen päämäärien muodossa. Laadullisen tutkimukseni tavoitteena oli kerätä ja ymmärtää isien omakohtaisia kokemuksia koetusta tapahtumasta ja sen todellisuudesta. En halunnut vain selittää isien kokemuksia, vaan myös ymmärtää, millaisista asioista kokemus on rakentunut. (Vilka 2005, 97-98.)

Laadullisen tutkimukseni aineiston keräämiseen käytin kyselylomaketta, jota tavallisesti pidetään määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä (Vilka 2005, 73). Tuomi & Sarajärvi kuitenkin mainitsevat kyselyn kuuluvan myös laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71). Tutkimusaineiston analysoimiseen käytin sisällönanalyysiä.

5.3 Aineistonkeruumenetelmänä kyselylomake

Aineistonkeruumenetelmänä käytin kyselylomaketta. Kyselylomaketta pidetäänkin hyvin perinteisenä tapana kerätä tutkimusaineistoa. Kyselylomakkeella pystyin kysymään arkaluontoisiakin asioita, koska vastaajan henkilöllisyys jäi tuntemattomaksi (Vilkkä 2005, 74). Näin totuudenmukainen vastaaminen on todennäköisempää, kun henkilöllisyys on salattuna. Etuna oli myös, ettei kyselylomakkeeseen vastaamista ollut sidottu tiettyyn aikaan ja paikkaan, vaan vastaaja sai itse valita, koska hänelle se parhaiten sopii annetun kahden viikon aikana. (Aaltola & Valli 2007, 102, 106.)

Kyselylomake on tehokas tapa kerätä aineistoa aikaa ja vaivannäköä säästäen. Kyselylomakkeen käyttöön aineistonkeruumenetelmänä liittyy kuitenkin myös riskejä. Vastaajat ovat voineet ymmärtää kysymyksen tai annetut vastausvaihtoehdot eri tavalla kuin tutkija ne on ymmärtänyt. Tällaisia väärinymmärryksiä on vaikea huomata eikä niihin voi vaikuttaa. (Hirsjärvi ym. 2010, 195.) Toisena merkittävänä haittana on kyselylomakkeelle usein alhainen vastausprosentti. Tutkimuksen onnistumisen kannalta oleellista on myös se, ettei tiedetä varmaksi sitä, kuka kyselyyn on todellisuudessa vastannut. (Aaltola & Valli 2007, 106.)

Jaoin jokaiselle isälle kyselylomakkeen (Liite 2) paperisena versiona, mutta saatekirjeeseen liitin myös ohjeet vaihtoehtoiseen kyselylomakkeen täyttämiseen netissä. Kyselylomakkeen laadinta ja kysymysten muotoilu ovat avain tutkimuksen onnistumiselle, joten siihen piti varata tarpeeksi aikaa. Aloitin kysymysten laadinnan tutkimuskysymyksieni ympärille. Mietin mitä olen tutkimassa, ja millä kysymyksillä saan tiedon haluamiini tutkimuskysymyksiin. Kyselylomakkeen alkuun laadin taustakysymyksiä, joilla vastaaja "lämmittelee" ja pääsee näin sisälle aiheeseen. Taustakysymykset toimivat myös niin kutsuttuina selittävinä muuttujina, joiden avulla voin esimerkiksi verrata sitä, vaikuttaako vastaajan ikä päivähoiton aloitukseen osallistumiseen jollain tavalla. (Aaltola & Valli 2007, 102-103.)

Kyselylomakkeeni koostui 27 kysymyksestä, joista yli puolet oli avoimia, yksi semanttinen differentiaali ja loput valmiita vastausvaihtoehto -kysymyksiä. Avoimilla kysymyksillä pyrin saamaan vastaajilta kysytystä aiheesta mahdollisimman sponttaaneja vastauksia. Avoimia kysymyksiä ei ole rajattu liikaa, vaan vastaajan tulkinnan varaan jää kysymyksen ymmärtäminen ja siihen vastaaminen (Vilkka 2005, 86). Kvalitatiivisen tutkimukseni kannalta avoimia kysymyksiä oli oltava lomakkeessa useita, jotta analysoitavaa aineistoa tulisi riittävästi. Pyrin laatimaan kyselylomakkeen niin, että avoimia kysymyksiä ja valmiita vastausvaihtoehtoja olisi vuorotellen, jolloin vastaajan mielenkiinto ja motivaatio säilyisivät alusta loppuun saakka.

Kun olin muotoillut karkean version kyselylomakkeesta, testasin sen kohderyhmään kuuluvalla, itselleni tuntemattomalla henkilöllä. Tämän esitutkimuksen avulla huomasin, onko vastaaja ymmäränyt kysymyksen samalla tavalla kuin tutkija itse, ja onko lomakkeessa jotain muuta tarkistettavaa tai huomioitavaa. Takaisin saadun lomakkeen ja palautteen avulla lähdin vielä korjailemaan kysymyksiä ja niiden sanamuotoja. Valmiin kyselylomakkeen jaoin isille maaliskuun 2014 alussa ja vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Kyselylomakkeen mukana jaoin suljettavan kirjekuoren vastauksia varten ja saatekirjeen (Liite 1). Saatekirjeessä kerroin tutkimukseni taustoista ja tavoitteista, sekä motivoin isiä vastamaan kyselyyn. Kirjeessä ohjeistin myös vaihtoehtoisen tavan vastata kyselyyn netissä.

5.4 Sisällönanalyysi - aineistoa aukaisemassa

Lähdin analysoimaan tutkimusaineistoani käyttämällä sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysi on teksianalyysiä, jolla pyritään kuvailemaan aineisto sanallisesti, sekä saamaan kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysi sopiikin erilaisten tutkimusten aineistojen analyysiin, joissa aineistona on tekstiä. Lähes kaikki laadullisien tutkimusten aineistojen analyysi pohjautuu tavalla tai toisella sisällönanalyysiin. Sisällönanalyysiä pidetään väljänä teoreettisena kehyksenä, jonka avulla

kerätty aineisto saadaan kuitenkin vain järjestetyksi johtopäätöstentekoa varten. Sisällön analyysillä voidaan melko vapaasti aukaista aineistoa, mutta haasteena tutkijalla onkin saada asiallisia ja syvällisiä johtopäätöksiä sen sijaan, että esittelee vain järjestetyn aineiston tuloksina. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91, 103-106.)

Sisällönanalyysiä voidaan toteuttaa eritavoin. Analysoin tutkimusaineistoni aineistolähtöisesti. Aineistolähtöisessä analyysissä teoreettinen kokonaisuus muodostetaan pelkästään tutkimusaineiston pohjalta. Aikaisemmat havainnot, teorialat tai ennakko-oletukset eivät saa ohjailla analyysiä tai johtopäätösten muodostusta millään lailla. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91.)

Ennen analysoinnin aloittamista pitää tutkimusaineisto saada kuitenkin analysoitavaan muotoon. Jaoin kyselylomakkeen 13 isälle, joista 12:sta sain lomakkeen takaisin. Kun olin saanut kyselylomakkeet takaisin joko paperisena versiona tai nettilinkin kautta, syötin paperistenkin versioiden vastaukset tietokoneelle yksitellen. Nettilinkin kautta vastanneiden kyselylomakkeet olivat jo valmiiksi sanallisessa muodossa. Näin litteroin eli kirjoitin puhtaaksi aineiston sanalliseen muotoon (Hirsjärvi ym. 2010, 222). Merkitsin vastaukset 1:stä 12:sta käyttäen merkkiä isä x, jossa x kertoi aina vastaajan numeron. Esimerkiksi vastaaja numero 3 oli merkitty isä 3:ksi. Merkitöjen jälkeen kirjoitin jokaisen kysymyksen alle kaikkien vastaukset allekkain. Vastaajien merkintä auttoi muistamaan kenen vastaus oli missäkin kysymyksessä, koska kaikki vastaajat eivät olleet vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Luin aineistoa läpi monta kertaa yrittäen saada aineistosta jonkinlaisen esiymmärryksen. Tämän jälkeen aloitin pelkistämään aineistoa, eli karsin aineistosta kaiken tutkimuskysymyksieni kannalta epäolennaisen tiedon pois, hävittämättä kuitenkaan tärkeää informaatiota. Pelkistetyistä aineistosta lähdin poimimaan samankaltaisia ilmauksia ja asioita, ja alleviivasin niitä samoilla väreillä. Ryhmittelin samalla värillä merkityt lauseet ja ilmaukset allekkain, jolloin niiden tarkastelu oli helpompaa. (Vilkkä 2005, 140.) Nimesin jokaisen väriyhmän sen sisältöä kuvaavalla "kattokäsitteellä" muodostaen näin alaluokkia. Jatkoisin analyysiä abstrahoinnilla, eli muodostamalla samaan aihepiiriin, eli teemaan, kuuluvista

alaluokista teoreettisempia käsitteitä, yläluokkia. Yläluokat yhdistelin ja tiivistin vielä laajempien teemojen alle pääluokiksi. Aineiston teemoittelun jälkeen tein löytämistäni teemoista johtopäätöksiä ja pyrin ymmärtämään, mitä löytämäni aiheet tutkittaville merkitsevät. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109-113.) Teemoittelun tuloksena muodostui neljä pääteemaa: Päivähoidon aloituksen herättämät tunteet ja ajatukset, Päivähoidon aloitukseen valmistautuminen, saatu materiaali ja informaatio, sekä henkilökunnan toiminta päivähoidon aloituksessa.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Taustatiedot

Tulokset pohjautuvat 2014 keväällä tekemääni kyselyyn (Liite 2), jonka jaoin 13 isälle. Kohderyhmäksi valikoitui päiväkodin pienten, alle kolmivuotiaiden ryhmän isät, koska heillä päivähoidon aloitus olisi vielä mahdollisimman hyvin muistissa. Kysely oli mahdollista täyttää paperisena versiona tai netissä. Kyselyyn vastasi 12 isää. Puolet vastaajista (50%) oli täyttänyt kyselyn netissä ja puolet palautti paperisen version.

Taustatietokysymyksillä, kysymykset 1-4, selvitin isien ikää, minkä ikäinen päiväähoidon aloittanut lapsi on ollut päivähoidon aloitus hetkellä, sekä mikä on ollut syynä lapsen päivähoidon aloitukseen. Kysyin myös onko isillä muita lapsia päivähoidossa. Isät olivat iältään 26-42 -vuotiaita. Nuorin päivähoidossa aloittanut lapsi oli iältään 10 kuukautta, kun taas vanhin aloittanut oli 2 vuotta ja 11 kuukautta. kuudella isällä oli myös muita lapsia päivähoidossa. Yleisin syy päivähoidon aloitukselle oli vanhempien työssäkäynti. Tämän 11 isää mainitsi syyksi lapsensa päivähoidon aloitukselle. Yksi isä oli vastannut päivähoidon aloituksen syyksi toisen lapsen syntymän.

*"Molemmat vanhemmat käyvät töissä, joten lapsi tarvitsi hoitopaikan."
isä7*

"Päivähoidon tarve töiden takia." isä 3

"toisen lapsen syntymä" isä 10

6.2 Päivähoidon aloituksen herättämät tunteet ja ajatukset

Taustatietojen jälkeen aloitin kysymällä (kysymys 5) isiltä, millaisia tunteita ja ajatuksia päivähoidon aloitus on heissä herättänyt. Kysymykseen vastasi 11 isää. Päivähoidon aloitus oli herättänyt isissä paljon erilaisia tunteita ja ajatuksia. Kahdella isistä päivähoidon aloitus herätti vain positiivisia ajatuksia ja tunteita. Yksi isä oli vastannut päivähoidon olevan hyväksi lasten kehitykselle. Viisi isää tunsu huolta tai jännitystä siitä, miten lapsi selviytyy uudessa ympäristössä. Yksi näistä isistä mainitsi myös tuntevansa häpeää siitä, että pienen lapsen ei ole mahdollista olla vielä kotona. Häpeän ja huolen tunnetta kuitenkin lievensi tieto hoitopaikan hyvästä tasosta. Yhdellä päivähoidon aloitusta jännittäneellä isällä oli myös ajatuksia siitä, että lapsi oppii hoidossa paljon uusia asioita. Kolme isää ei kokenut päivähoidon aloituksen herättäneen mitään tunteita. Yksi näistä isistä perusteli kuitenkin vastaustaan sillä, että lapsi oli jo aikasemmin ollut hoidossa perhepäivähoitajalla.

"Pelkästään positiivisia ajatuksia ja tunteita." isä 1

"Päivähoito hyväksi lasten kehitykselle..." isä 2

"jännittyineitä. myös ajatuksia että oppii hoidossa paljon uusia asioita." isä 9

"Huoli pienen lapsen pärjäämisestä ja myös häpeä siitä, että niin pienen lapsen ei ole mahdollista olla vielä vähän aikaa kotona..." isä 6

"...tunteita lievensi tieto päivähoitopaikan hyvästä tasosta." isä 6

"Vähän jännitti, että miten lapsella lähtee sujumaan uudessa ympäristössä." isä 3

"Ei juuri erikoisia." isä 8

"Lapsemme oli aikasemmin jo ollut perhepäivähoidossa, joten aloitus päiväkodissa ei tuntunut mitenkään ihmeelliseltä..." isä 7

Kysymyslomakkeen lopussa (kysymys 26) kysyin myös, millainen olo isälle on jäänyt päivähoidon aloituksesta. Kysymykseen vastasi 9 isää. Kolmelle isälle oli jäänyt aloituksesta hyvä olo ja yksi heistä mainitsi luottavaisen olon myös lapsensa hyvinvoinnin puolesta. Yhdelle isälle päivähoidon aloituksesta oli jäänyt erittäin hyvä olo ja yksi isistä oli erittäin tyytyväinen, että lapsi aloitti päiväkodissa. Eräs isistä oli vastannut aloituksen onnistuneen hyvin. Kaksi isistä vastasi aloituksen jättäneen ihan hyvän olon, mutta toista näistä isistä askarrutti ryhmäkoot. Yhdelle isistä oli jäänyt koko päivähoidosta lämmin ja positiivinen olo.

"Hyvä ja luottavainen olo lapsen hyvinvoinnin puolesta!" isä 11

"olen erittäin tyytyväinen että lapsemme aloitti päiväkodissa." isä 9

"Ihan hyvä. Hiukan askarruttaa suuret ryhmäkoot." isä 8

"Koko päivähoidosta on yleensäkin lämmin ja positiivinen olo." isä 6

Kyselylomakkeen viimeisessä kysymyksessä (27) kysyin, mitä muita ajatuksia tai ideoita isillä on päivähoidon aloitukseen liittyen. Vastauksia kysymykseen tuli kolme. Näistä kaksi isää vastasi, ettei keksinyt uusia ideoita hoidon aloitukseen, koska päivähoidon aloitus toimii hyvin. Kolmas isä kuitenkin mainitsi kehityskohteeksi riittävän tiedon kertomista, kun lasta haetaan päivähoidosta.

"Ei uusia ideoita, hyvin toimii." isä 2

"En keksi mitään erityisiä ideoita, koska yleisesti ottaen Pikkukirsikassa hoidon aloitus sujui erittäin hyvin." isä 7

"Riittävän tiedon kertomista lasta haettaessa hoidosta" isä 11

6.3 Päivähoidon aloitukseen valmistautuminen

Aloitin kysymällä (kysymys 7), miten päivähoitopaikan hakeminen oli isien mielestä sujunut. Tähän kysymykseen vastasi 12 isää. Isät vastasivat päivähoitopaikan hakemisen sujuneen joko hyvin, helposti tai erinomaisesti. Kahdeksan isän mielestä hoitopaikan hakeminen oli sujunut hyvin. Kaksi näistä isistä tarkensi vielä vastauksiaan. Toinen isitä perusteli hyvin sujunutta hoitopaikan hakemista sillä, että hoitopaikka oli löytynyt nopeasti. Toinen isä puolestaan perusteli asiaa sillä, että lapsi oli päässyt hoitopaikkaan, jota he olivat toivoneet. Kaksi muuta isää totesivat hoitopaikan hakemisen sujuneen helposti ja toinen isistä tarkeni vastaustaan sillä, että lapsen äiti oli hoitanut hoitopaikan hakemisen. Yhden isän mielestä hoitopaikan hakeminen oli sujunut erinomaisesti, ja myös tämä isä perusteli vastaustaan sillä, että olivat saaneet toivomansa hoitopaikan. Yhden isän mielestä Pöytyän kunta oli hoitanut tiedon kulun huonosti, koska heidän hakemukseensa ei ollut vastattu mitään, vaan vasta päiväkodista otettiin heihin yhteyttä.

"Erinomaisesti, saimme sen hoitopaikan jota haimme." isä 7

"Hyvin, paikka löytyi nopeasti." isä 2

"Hyvin, koska pääsimme sinne minne toivoimmekin" isä 5

"Tieto kulki aivan liian huonosti kunnan puolelta. Saimme tiedon päiväkodista, emmekä kunnan puolelta. Käytännössä kukaan kunnasta ei koskaan vastannut hakemukseemme." isä 6

"lapsen äiti hoiti asian ja se sujui helposti" isä 9

Seuraavaksi kysyin (kysymys 9), miten isät itse valmistautuivat, ja miten he valmistelivat lastaan päivähoitoon aloitukseen. Kysymykseen vastasi 10 isää. Neljä isää ei ollut omasta mielestään valmistellut itseään päivähoitoon aloitukseen lainkaan. Yksi näistä isistä oli kuitenkin valmistellut lastaan

kertomalla päivähoitopaikasta. Toinen näistä isistä perusteli vastaustaan sillä, ettei ollut valmistellut itseään tai lastaan mitenkään sen vuoksi, että he eivät aloittaneet päivähoitoa ensimmäistä kertaa. Kaksi muutakin isää valmisteli lastaan päivähoidon aloitukseen myös puhumalla lapsen kanssa päivähoitopaikasta ja sen toiminnasta. Yksi isistä oli valmistellut lastaan hoidon aloitukseen yrittämällä siirtää lapsen päivärytmiä päivähoidon rytmiin sopivammaksi. Kaksi isää mainitsi tutustumiskerrat päiväkotiin ja yksi isistä odotti itse innoissaan, mutta ei valmistellut lastaan erityisemmin, koska lapsi oli 1-vuotias.

"En valmistautunut mitenkään, mutta lapselle kerroin päivähoitopaikasta parhaani mukaan." isä 1

"Puhuttiin paljon päiväkodista" isä 5

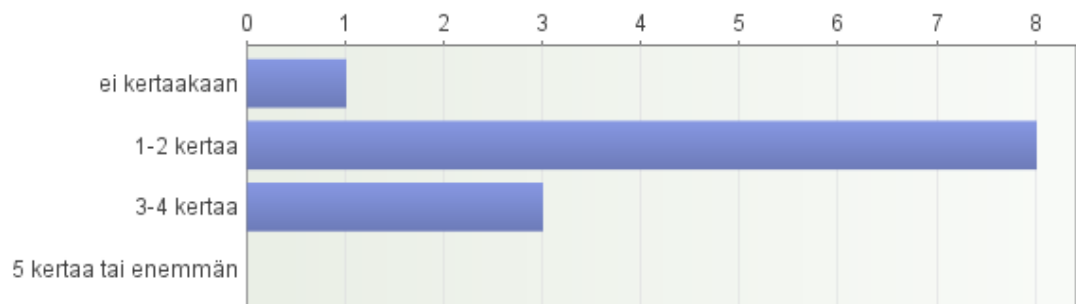
"En suuremmin valmistautunut tai valmistellut lasta aloitukseen, koska kyseessä ei ollut ensimmäinen hoitopaikka." isä 7

"Yritimme siirtää lapsen päivärytmiä päivähoitopaikan aikatauluihin sopivaksi." isä 6

"Lapsemme kävi tutustumassa päivähoitopaikkaan." isä 11

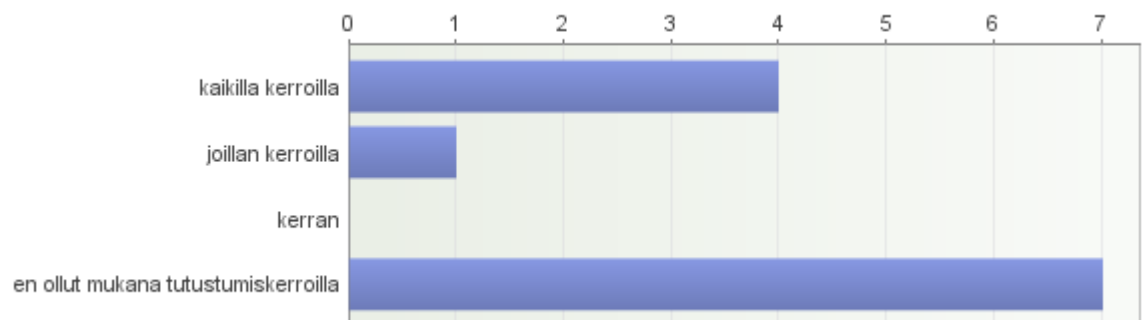
Kysymyksessä 14 kysyin isiltä, olivatko he käyneet tutustumassa päivähoitopaikkaan ennen hoidon aloittamista. Kysymykseen vastasivat kaikki 12 isää. Yksi isistä vastasi etteivät he olleet kertaakaan ennen hoidon aloitusta käyneet tutustumassa päivähoitopaikkaan. Kahdeksan isää vastasi, että tutustumiskerroilla oli käyty 1-2 kertaa. Kolme isää olivat käyneet tutustumassa päivähoitopaikkaan ennen hoidon aloitusta 3-4 kertaa.

TAULUKKO 1. Lapsen tutustumiskerrat.

Seuraavassa kysymyksessä (kysymys 15) kysyin, olivatko isät olleet mukana tutustumiskerroilla lapsen kanssa. Kysymykseen vastasivat kaikki 12 isää. Seitsemän isää ei ollut ollut mukana tutustumiskerroilla. Yksi isä oli ollut joillain tutustumiskerroilla mukana. Neljä isää vastasi olleensa kaikilla tutustumiskerroilla lapsensa kanssa.

TAULUKKO 2. Isän mukanaolo tutustumiskerroilla.

Tämän jälkeen kysymyslomakkeessa kysyin (kysymys 16), miksi isät olivat olleet tai eivät olleet mukana tutustumiskerroilla lapsensa kanssa. Kysymykseen vastasivat kaikki 12 isää. Seitsemän isää mainitsi, ettei tutustumiskerroille osallistuminen ollut mahdollista työpäivien vuoksi. Yksi näsistä isistä vastasi

olleensa kuitenkin menossa lapsen kanssa tutustumaan päiväkotiin, mutta lapsi oli tullut kipeäksi eivätkä he päässeetkään lähtemään. Toisella tutustumiskerralla isä oli ollut töissä. Osallistumista tutustumiskerroilla perusteltiin hyvin. Yksi isistä oli ollut vapaalla töistä, joten hän oli päässyt mukaan tutustumiskerralle. Eräs isistä perusteli osallistumistaan sillä, että koki päivähoiton aloituksen lapsen elämässä tärkeäksi tapahtumaksi ja halusi olla siksi läsnä. Toisen isän mielestä oli tärkeää nähdä ja kokea myös itse, miten lapsella päivähoiton aloitus sujuu. Kolmas isä perusteli osallistumistaan sillä, että halusi itse tutustua hyvin päiväkotiin, johon lapsi oli menossa. Yksi isistä kertoi tutustumiskertojen kulusta. Hän oli ollut mukana kahtena ensimmäisenä tutustumiskertana lapsen kanssa päiväkodissa. Seuraavina kahtena päivänä lapsi oli tutustumassa ilman vanhempaa päiväuniaikaan saakka. Tutustumiskertojen jälkeen hoitopäivät jatkuivat normaalisti.

"Käynnit olivat työaikana" isä 5

"Lapsella olisi ollut 2 tutustumista, mutta ekalla kerralla lapsi oli kipeä eikä voitu mennä. Toisella kerralla olin töissä." isä 1

"Mielestäni tämä on tärkeä tapahtuma lapsen elämässä ja halusin olla läsnä." isä 6

"Olin mukana kahtena ensimmäisenä päivänä, jolloin olimme aamupäivän päiväkodissa...Seuraavina kahtena päivänä lapsemme oli yksin aamupäivän päiväkodissa.. Tämän jälkeen jatkettiin normaali hoitopäivillä." isä 7

"Tärkeä nähdä ja kokea myös omin silmin miten lapsella lähtee liikkeelle päivähoito." isä 8

"halusin tutustua hyvin päiväkotiin, mihin oma lapsi oli menossa." isä 9

Seuraavassa kysymyksessä (kysymys 17) kysyin, millaisena isät kokivat tutustumiskerrat. Kysymykseen vastasi 8 isää. Tutustumiskerrat koettiin hyödyllisiksi, mukaviksi, tärkeiksi ja informatiivisiksi. Neljä isää koki tutustumiskerrat hyödyllisinä ja yksi näistä isistä perusteli tutustumiskertojen

olevan hyödyllisiä itsellekin, koska saa tutustua lapsen tuleviin hoitajiin. Yhden isän mielestä tutustuminen päiväkotiin oli ollut mukava ja informatiivinen hetki. Eräs isä koki tutustumiskerran erittäin tärkeäksi lapsen päivähoitoon sopeutumisen kannalta. Kaksi isää koki, että heidät oli otettu päiväkodissa hyvin vastaan ja siksi tutustumiskerrat olivat olleet positiivinen ja erittäin mukava kokemus. Toinen näistä isistä kertoi tutustumispäivänä olleen normaalia päiväohjelmaa ja siihen lapsi sai osallistua oman halunsa mukaan.

"Hyödyllisiä itsellekin. Sai vähän tutustua lapsen tuleviin hoitajiin." isä 3

"Hetki oli mukava ja informatiivinen."

"Tutustumiskerrat olivat erittäin positiivinen kokemus...meitä tultiin vastaan jo ovelta ja opastettiin heti päiväkodin tavoille, mikä oli erittäin hyvä. Tutustumispäivinä oli normaalia ohjelmaa, johon lapsemme osallistui sen verran kuin halusi.." isä 7

"Erittäin mukavat. Otettiin hyvin vastaan."

"Ovat erittäin tärkeitä lapsen sopeutumisen kannalta!"

Seuraavassa kysymyksessä (kysymys 18) kysyin, mitä muuta isät olisivat toivoneet tutustumiskerroilta. Tähän kysymykseen vastasi 5 isää. Yhdelläkään isällä ei ollut toiveita tutustumiskertoihin liittyen. Kaksi isää vastasi tutustumiskertojen olleen riittävät ja saaneensa tarpeeksi tietoa. Yksi isä vastasi, ettei osannut sanoa mitään, mitä tutustumiskerroilta olisi jäänyt puuttumaan. Kaksi muuta isää vastasi, ettei toiveita ollut.

"Mielestäni oli ihan riittävät." isä 1

"Ei toiveita." isä 2

"Minulle tuli tarpeeksi tietoa." isä 6

"En osaa sanoa mitään, mitä olisi jäänyt puuttumaan."

6.4 Saatu materiaali ja informaatio

Kysymyksessä 10 kysyin isiltä, millaista tietoa ja materiaali he olivat saaneet päivähoiton aloitukseen liittyen. Kysymykseen vastasi 10 isää. Yksi isä ei tiennyt, millaista tietoa tai materiaalia olivat saaneet, koska äiti oli hoitanut päivähoiton aloitukseen liittyvät asiat. Toinen isä vastasi, ettei ollut saanut mitään materiaalia tai tietoa. Kaksi isää mainitsi vastauksissaan listan päiväkotiin mukaan otettavista tavaroista. Kaksi muuta isää koki saaneensa tietoa päiväkodin toiminnasta tutustumiskertojen yhteydessä. Yksi isä vastasi saaneensa melko kattavan infopakettin, josta oli selvinnyt perusasiat. Kolme isää kertoi vastauksessaan tarkemmin missä muodossa ja millaista tietoa he olivat saaneet. Yksi näistä isistä kertoi saaneensa esitteitä ja papereita, joissa päivähoitopaikka ja päiväohjelma oli esitelty selkeästi. Toinen näistä isistä vastasi tiedoituksen ja materiaali olleen kattavia, ja että tietoa oli saatu paperilla ja sähköisessä muodossa. Kolmas isistä kertoi heidän saaneen tietoa päiväkodin toiminnasta, päiväohjelmasta sekä Muksunkirjasta. Materiaalina he olivat saaneet tervetuloa-monisteen sekä ohjeet Muksunkirjan käyttöä varten. Tämä isä oli ainut, joka vastasi heidän tutustuneen myös päiväkodin kotisivuihin.

"En tiedä. Emäntä hoisi kaiken oleellisen." isä 1

"Listan mukaan otettavista tavaroista" isä 12

"Kaikki tieto tuli tutustumiskäynnin yhteydessä..." isä 6

"Saimme tietoa päiväkodin toiminnasta ja päiväohjelmasta sekä muksunkirjasta...saimme tervetuloa-monisteen ja ohjeet muksunkirjan käyttöön. Lisäksi tutustuimme päiväkodin kotisivuihin." isä 7

"Tiedotus ja materiaalit olivat kattavia. Materiaalia oli paitsi paperilla myös sähköisenä..." isä 8

Tämän jälkeen kysyin (kysymys 12), millaista tietoa ja materiaalia isät olisivat kaivanneet päivähoidon aloitukseen liittyen. 6 isää vastasi kysymykseen. Näistä neljä isää ei jäänyt kaipaamaan tai ei keksinyt, mistä olisi pitänyt saada vielä tietoa. Kaksi näistä isistä perusteli vastaustaan. Toinen isä perusteli sillä, että lisämateriaalia ja tietoa tuli hyvin aloittamisen jälkeen. Toinen isä koki saaneensa kaiken tarvitsemansa tiedon jo päivähoidon aloituksen yhteydessä. Yksi isä ei osannut sanoa, millaista tietoa ja materiaalia olisi kaivannut. Yksi isistä ehdotti opasta, joka olisi tarkoitettu ensimmäistä lastaan hoitoon vieville vanhemmille.

"En jäänyt kaipaamaan lisämateriaaleja. Näitä tuli oikein hyvin sitten aloittamisen jälkeen." isä 2

"Ensimmäistä lastaan päivähoitoon vieville vanhemmille sellainen väännetään rautalangasta -opas olisi paikallaan." isä 6

"en mitään, koska saatiin alussa kaikki tarvittava tieto." isä 9

Kysyin vielä isiltä (kysymys 13), minkä he kokivat tärkeimmäksi tiedonlähteeksi päivähoidon aloitukseen liittyvissä asioissa. Kysymykseen vastasi 9 isää. Kahdeksan isää koki päivähoidon henkilökunnan tärkeimpänä tiedonlähteenä. Henkilökunnasta tiedonlähteenä käytettiin ilmaisia ryhmän hoitajat, omahoitaja, päiväkodin henkilökunta, hoitajien kanssa käytävät keskustelut, päiväkodin hoitajat sekä hoitohenkilöiden kanssa käytyt keskustelut. Yksi isä koki äidin tärkeimpänä tiedonlähteenä päivähoidon aloitukseen liittyvissä asioissa.

"Emännän" isä 1

"Oman hoitajan." isä 6

"Tärkein oli selvästi päiväkodin henkilökunta..." isä 7

"Hoitajien kanssa käytävät keskustelut." isä 8

6.5 Henkilökunnan toiminta päivähoiton aloituksessa

Kysymyksessä 19 kysyin isiltä, saivatko he mielestään henkilökunnalta riittävästi tukea ja apua aloittaessaan päivähoiton. 11 isää vastasi kysymykseen ja kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että olivat kokeneet saavansa riittävästä apua ja tukea hoidon aloituksessa.

TAULUKKO 3. Saivatko isät riittävästi tukea ja apua hoidon aloituksessa henkilökunnalta.

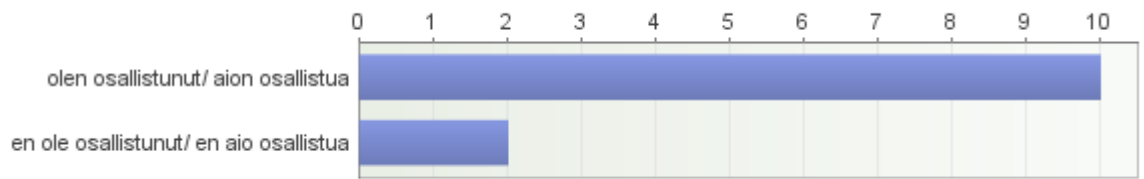
Kysymyksessä 21 kysyin isiltä, olisiko henkilökunta voinut toimia jotenkin toisin päivähoiton aloituksessa. Kuusi isää vastasi kysymykseen. Viisi isää vastasi, ettei heidän mielestään henkilökunnan olisi tarvinnut toimia toisin hoidon aloituksessa. Yksi isistä vastasi, että hänen mielestään kaikki oli mennyt hyvin.

"Ei minun mielestäni." isä 7

"Mielestäni kaikki meni hyvin." isä 6

Kysymyslomakkeen lopulla kysyin (kysymys 23), ovatko isät osallistuneet tai aikovatko he osallistua lapsensa varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevaan keskusteluun. Sain vastauksia kysymykseen 12. 10 isää oli osallistunut tai aikoo osallistua lapsensa Vasu-keskusteluun. Kaksi isää ei ollut tai ei aio osallistua keskusteluun lapsensa varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevaan keskusteluun.

TAULUKKO 4. Isien osallistuminen Vasu-keskusteluun.

Viimeisenä kysyin isiltä (kysymys 24), miten he olivat kokeneet varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevan keskustelun, jos he olivat siihen jo osallistuneet. Vastauksia sain kahdeksan. Jokaisella isällä oli hyvää sanottavaa Vasu-keskustelusta. Ensimmäinen isä vastasi Vasun olevan tärkeä, koska silloin myös kotona osataan kehittää lapsen heikkoja kohtia. Toinen isä vastasi kokeneensa keskustelun mukavana. Kolmas isä kehui keskustelua hyväksi ja ammattitaidolla hoidetuksi. Neljäs isä puolestaan mainitsi keskustelun vahvistaneen vanhempien omia ajatuksia päivähoidon sujuvuudesta sekä lapsen kehitysvaiheesta. Viides isä oli tyytyväinen keskustelun sisältöön ja siihen, että pääsee ajan kanssa kuulemaan, miten lapsella päiväkodissa sujuu ja miten hän kehittyy. Kuudes isä koki keskustelun hyödyllisenä. Seitsemännen isän mielestä Vasu-keskustelu on hyödyllinen tilaisuus vaikuttaa lapsen kasvatuksen kannalta. Kahdeksas isä koki keskustelun tarpeellisenä, ja että on mukava kuulla mitä päiväkodissa tapahtuu.

"Vasu on tärkeä. Osaa kotonakin kehittää lapsen heikkouksia paremmiksi" isä 4

"Oli hyvä ja ammattitaidolla hoidettu keskustelu." isä 6

"Keskustelu vahvisti sen mitä olimme ajatelleetkin lapsemme päivähoidon sujuvuudesta sekä kehitysvaiheesta." isä 7

"Hyvää sisältöä, pääsee kuulemaan ajan kanssa miten lapsella menee päiväkodissa ja miten hän kehittyy." isä 8

"Hyödyllinen tilaisuus vaikuttaa lapsen kasvatuksen kannalta." isä 11

7 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ TULOISTA

7.1 Isien kokemuksia päivähoidon aloituksesta

Tulosten perusteella voidaan todeta isien kokemusten päivähoidon aloituksesta olevan myönteisiä ja isien olevan tyytyväisiä päivähoidon aloitukseen. Isät ilmaisivat ajatuksiaan ja tunteitaan päivähoidon aloituksesta sanoilla positiivinen, hyvä, erittäin hyvä ja tyytyväinen. Tyytyväisyyteen päivähoidon aloituksesta vaikuttivat tulosten perusteella toivotun hoitopaikan saaminen, hoitopaikan hakemisen sujuvuus sekä se, että hoitopaikka oli löytynyt nopeasti. Isät olivat tyytyväisiä myös päiväkodin vastaanottoon. Isien tyytyväisyys päivähoidon aloituksesta ilmeni myös ajatuksina päivähoidon hyödyllisyydestä. Isät ajattelivat lapsensa hyötyvän päivähoidon aloituksesta kehityksellisesti ja oppivan päivähoidossa uusia asioita. Isät myös ilmaisivat luottamusta päiväkodin kykyyn huolehtia lapsensa hyvinvoinnista. Hyvä vastaanotto sekä lämmin, huolehtivainen ja lapsesta aidoisti kiinnostunut henkilökunta luovat vanhemmalle turvallisuuden tunnetta lapsensa hyvinvoinnin puolesta (Salminen & Tynninen 2011, 38).

Joitain isiä päivähoidon aloitus kuitenkin jännitti ja huolestutti. Isät jännittivät sitä, miten lapsi sopeutuu päivähoitoon. Jännityksen tunteet pohjautuivat ajatuksiin siitä, miten lapsi selviytyy uudessa ympäristössä, uusien ihmisten kanssa. Joitain isiä mietityttivät ryhmäkoot. Lapsella onkin pienemmässä ryhmässä helpompi ja tuvallisempi toimia ja tutkia, sekä tulla kohdatuksi omana itsenään kuin isossa ryhmässä-Lapsen kohtaaminen yksilönä, lasten havainnointi sekä tarpeisiin vastaaminen käyvät myös hoitajalta helpommin pienemmässä ryhmässä. (Mikkola & Nivalainen, 2009, 31-32.) Joku isistä myös tunsu häpeää siitä, että lapsi aloitti pienenä päivähoidon, koska lapsen ei ollut mahdollista olla kotona pidemmän aikaa. Tulosten perusteella isien huolta ja jännitystä päivähoidon aloituksesta lievensivät kuitenkin aikaisempi kokemus päivähoidon aloituksesta sekä luottamus hoitopaikan laatuun. Päivähoidon aloitus on tunnepitoinen tapahtuma niin lapselle kuin vanhemmillekin, ja isien

omakohtaiset kokemukset omasta päivähoidon aloituksestaan ovat voineet nousta myös mieleen, ja vaikuttaneet isän kykyyn tukea lastaan päivähoidon aloituksessa (Kanninen & Sigfrids 2012, 134). Vanhempien tunteista, odotuksista ja peloista, sekä erotilanteesta on hyvä puhua jo etukäteen tutustumiskerroilla. Aikaisempi keskustelu vahvistaa vanhemman käsitystä luotettavasta hoitopaikasta, jonne lapsen voi hyvällä mielellä jättää. (Helenius ym. 2001, 46-47.)

7.2 Isien kokemuksia päivähoidon aloituskäytännöistä

Tuloksien pohjalta voidaan todeta, että isät kokivat tärkeimmäksi aloituskäytännöksi tutustumiskerrat päiväkotiin. Tutustumiskerrat päiväkotiin koettiin hyödyllisiksi, informatiivisiksi, mukaviksi ja tärkeiksi. Yksitoista (11) päivähoidon aloittaneista lapsista oli käynyt tutustumassa päiväkodissa ennen päivähoidon aloitusta. Isät kokivatkin tutustumiskertojen olevan tärkeitä erityisesti lapsen sopeutumisen kannalta. Tutustumiskerroilla, eli pehmeällä laskulla, pyritäänkin helpottamaan lapsen sopeutumista päivähoitoon sekä ehkäisemään lapsen emotionaalista kuormitusta eron hetkellä, kun vanhempi tuo lapsen päivähoitoon (Helenius ym. 2001, 56). Isät kokivat tutustumiskertojen olevan hyödyllisiä myös itselleen, koska tutustumiskerroilla isät itsekkin pystyivät tutustumaan paremmin hoitopaikkaan ja lapsen tuleviin hoitajiin. Tutustumiskerroilla isät kokivat saaneensa myös kattavasti tietoa ja materiaalia päivähoidon aloitukseen liittyen. Tutustumiskerroilla lapsi ja vanhemmat pääsevät yhdessä tutustumaan päiväkotiin ja sen hoitajiin. Tavoitteena onkin tehdä päivähoitopaikka tutuksi, kun kaikki on uutta ja vierasta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 144.) Lähes puolet isistä oli ollut tutustumiskerroilla mukana lapsensa kanssa, koska kokivat päivähoidon aloituksen olevan tärkeä tapahtuma lapsen elämässä. Isät olivat valmistelleet lapsiaan päivähoidon aloitukseen myös puhumalla ja kertomalla päivähoitopaikasta, yrittämällä siirtää lapsen päivärytmiä päiväkodin päiväohjelmaan sopivammaksi.

Myös saatu materiaali ja tieto koettiin tarpeellisena osana päivähoidon aloitusta. Tuloksien perusteella voidaan todeta, että isät kokivat saadun tiedon ja materiaalin riittävänä ja selkeänä. Tietoa saatiin päiväkodin toiminnasta ja päiväohjelmasta, sekä sähköisestä Muksunkirja-palvelusta. Materiaalia ja tietoa saatiin sekä kirjallisesti, että suullisesti keskustelemalla henkilökunnan kanssa. Tärkeimpänä tiedonlähteenä isät pitivätkin päiväkodin henkilökuntaa ja heidän kanssa käytyjä keskusteluja. Hyvä keskusteluyhteys ja vuorovaikutus ovatkin tärkeitä asioita luottamuksen syntymiselle, ja hyvällä vuorovaikutusosaamisella herätetään luottamusta vanhemmissa. Vanhemmat arvostavatkin henkilökunnan vuorovaikutusosaamista, tunnetaitoja ja aitoa kiinnostusta lasta kohtaan. (Salminen & Tynninen 2011, 38.) Saatuun materiaaliin ja tietoon liittyen nousi esille kuitenkin yksi kehitysidea.

Isistä kymmenen (10) on osallistunut tai aikoo osallistua lapsensa varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevaan keskusteluun. Isät kokivatkin Vasu-keskustelun tarpeellisena ja tärkeänä osana päivähoitoa. Keskustelussa pääsi kuulemaan ajan kanssa, miten lapsella päivähoidossa sujuu ja miten hän kehittyy. Keskustelu koettiin hyödyllisenä myös siksi, että se vahvisti omia ajatuksia päivähoidon sujuvuudesta ja lapsen kehityksen vaiheista, joihin osataan siten myös kotona kiinnittää huomiota. Keskustelut olivat olleet myös ammattitaidolla hoidettuja ja mukavia.

7.3 Kehitysideoita päivähoidon aloitukseen.

Vaikka kokemukset päivähoidon aloituksesta olivatkin pääosin myönteisiä, löytyi isiltä myös kehittämisidea ja toive, joilla päivähoidon aloitusta, hoidon sujuvuutta, sekä luottamusta henkilökunnan ja vanhempien välillä pystyttäisiin edistämään. Henkilökunnan apu ja tuki päivähoidon aloituksessa koettiin riittäväksi ja vanhemmat olivat siihen tyytyväisiä. Henkilökunnan koettiin olevan myös tärkein tiedonlähde päivähoidon aloitukseen liittyvissä asioissa. Isät olivat myös tyytyväisiä saamaansa materiaaliin ja tietoon, ja se koettiin riittäväksi, mutta kehitysideana nousi esiin ajatus oppaasta, joka jaettaisiin kaikille

ensimmäistä lastaan hoitoon vieville vanhemmille. Opas voisikin olla hyödyllinen päivähoidon aloituksessa. Oppaassa olisi jaettava tieto ja materiaali selkeästi esiteltynä samoissa kansissa, ja kaikki vanhemmat saisivat nämä samat tiedot.

Isien kokemukset yhteistyöstä henkilökunnan kanssa päivähoidon aloituksessa olivat myös positiivisia ja hyviä, mutta esille nousi toive tiedon kulkuun liittyvissä asioissa. Isät toivoivat, että lapsen hoitopäivästä osattaisiin kertoa riittävästi lasta kotiin haettaessa. Vanhemmille onkin tärkeää kuulla, miten hoitajat ovat kokeneet ja nähneet juuri heidän lapsensa päivä kulun. Vanhempien luottamus syntyy juuri näiden tavallisten, arkisten keskusteluiden pohjalta, joissa jaetaan lapsen päivän kokemuksia ja sattumuksia. Joskus henkilökunta voi kokea vaikean asian puheeksi ottamisen haastavaksi, koska pelkää vanhempien reaktiota asiaan. Pelosta huolimatta asia on otettava puheeksi vanhemman kanssa. Avoin ja tiivis yhteistyö ovat tärkeitä luottamuksen ja kasvatuskumppanuuden kannalta. (Salminen & Tynninen 2011, 34-35.)

7.4 Aikaisempien tutkimuksien tuloksia

Annakaisa Riihijärvi tutki isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoidossa. Tutkimustulosten mukaan isät eivät olleet tietoisia päiväkodissa toteutettavasta kasvatuskumppanuudesta ja sen sisällöstä. Isät kuitenkin kokivat tulleen tasavertaisesti kohdelluiksi äidin rinnalla. Isät esittivät kehittämiskohteenä toiveen hoito- ja kasvatussuunnitelmaa koskevan keskustelun suuntamisesta enemmän myös isille. Isät toivoivat myös toimintaa erilaisten toimintapäivien muodossa. Koska saatuja vastauksia tuli niukasti, haastatteli Riihijärvi myös lastentarhanopettajia isien kasvatuskumppanuudesta. Lastentarhanopettajat kokivat, että isät jäävät taka-alalle verrattuna äiteihin päivähoidon ja vanhempien välisessä yhteistyössä. Isien osallisuus koettiin vaihtelevana, koska osa isistä on aktiivisia ja kiinnostuneita puhumaan lapsiinsa liittyvistä asioista. Lastentarhanopettajat kokivat, että isiä kaivattaisiin enemmän

mukaan toimintaan, mutta halun omaan aktiivisuuteen pitäisi lähteä isistä itsestään. (Riihijärvi 2012, 39-40.)

Riihijärven tutkimuksen tuloksia ei voi verrata oman tutkimukseni tuloksiin. Mutta Riihijärven saamien tulosten perusteella, voidaan todeta, että isät ja isien osallisuus ovat tärkeä aihe nostaa esille myös jatkossa, jotta isät saadaan tasavertaisesti äitien kanssa mukaan yhteistyöhön päivähoidon kanssa.

Hanna Nisula puolestaan tutki vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoidon alkuvaiheessa. Tutkimustulosten perusteella vanhempien kokemukset olivat pääosin positiivisia ja vanhemmat olivat tyytyväisiä päivähoidon aloitukseen. Tyytyväisyyteen olivat vaikuttaneet positiiviset kokemukset tutustumiskerroista ja käydyistä varhaiskasvatuskeskutelusta. Kehitettäviä asioita vanhempien mielestä oli päivittäisessä yhteistyössä. Vanhemmat toivoivat aktiivisuutta vanhempien lähestymiseen sekä enemmän tietoa lapsensa hoitopäivän kulusta. Nisulan tutkimuksen tulokset ovat hyvin samankaltaisia kuin oman tutkimukseni. Vanhemmat olivat tyytyväisiä päivähoidon aloitukseen ja heidän kokemuksensa tutustumiskerroista ja varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevasta keskustelusta olivat positiivisia ja hyviä, kuten omissa tutkimustuloksissani. Myös Nisulan tulosten mukaan vanhemmat toivovat riittävän tiedon kertomista lapsensa hoitopäivän kulusta. (Nisula 2012)

Jenni Kurtti puolestaan selvitti tutkimuksellaan vanhempien kokemuksia pienen lapsen päivähoidon aloituksesta. Kurtti tavoitteena oli tutkia myös, miten vanhemmat kokivat lapsensa kokemuksen päivähoidon aloituksesta. Kurtin tutkimustulosten mukaan useimpien vanhempien kokemukset lapsensa päivähoidon aloituksesta olivat positiivisia. Tulosten mukaan myös lasten kokemukset hoidon aloituksesta olivat positiivisia. Kurtin tutkimuksen mukaan joitain vanhempia oli jännittänyt lapsen selviytyminen ryhmässä, sekä päivähoidon laatu. Parhaimmaksi tiedon lähteeksi vanhemmat olivat vastanneet joko keskustelut tai asioiden tiedottaminen oppaan avulla. (Kurtti 2012.) Myös Kurtin tutkimuksen tulokset ovat yhteneväiset tämän tutkimuksen tuloksiin. Isiä jännitti lapsen selviytyminen uudessa paikassa, uusien ihmisten kanssa, mutta

myös ryhmäkoot mietityttivät. Toisin kuin Kurtin tutkimuksessa, tämän tutkimuksen tulosten mukaan isät luottivat hoitopaikan laatuun. Yhteneväistä oli kuitenkin myös, että tämänkin tutkimuksen kehitysideaksi nousi opas vanhemmille päivähoidon aloitukseen liittyvistä asioista.

8 LUOTETTAVUUTTA JA EETTISYYTTÄ ARVIOIMASSA

8.1 Luotettavan tutkimuksen kriteereitä

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuutta, eli validiteettia, arvioidaan tutkijan tieteellisen otteen ja tieteenalan hallinnan osaamisen, sekä tehtyjen tulkintojen ja johtopäätösten pysyvyyden kautta. Luotettavuutta arvioidaan koko prosessin ajan suhteessa tutkittavaan ilmiöön. Tavoitteena on arvioida ja saada vahvistus sille, ettei tutkimustuloksien ja niistä tehtyjen tulkintojen muodostukseen ole vaikuttaneet tutkimuksen kannalta epäolennaiset tai satunnaiset tekijät. (Metsämuuronen 2006, 198, 200.) Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta määrittää pitkälti tutkija itse, hänen rehellisyytensä sekä tekemänsä ratkaisut ja valinnat kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Tutkijan on pystyttävä kuvaamaan ja perustelemaan tekemiään valintoja ja ratkaisuja sekä arvioimaan niiden tarkoituksenmukaisuutta ja toimivuutta. (Vilkkä 2005, 158-159.) Arvioin tutkimukseni luotettavuutta siis omien valintojeni ja ratkaisujeni pohjalta koko tutkimuksen ajan. Tutkimusraportissani olen pyrkinyt kuvaamaan tarkasti koko tutkimukseni kulun aina tutkimuksen taustoista johtopäätöksiin saakka.

Tutkimukseni kohteena olivat isien kokemukset päivähoiton aloituksesta. Tutkimusaineiston keräämiseen käytin kyselylomaketta, jonka tutkittavat saivat täyttää joko paperisena versiona tai heille annetun nettilinkin kautta. Kyselylomakkeen valintaan aineistonkeruumenetelmäksi vaikutti sen sitoutumattomuus aikaan tai paikkaan. Isät saivat täyttää sen hetkenä, joka heille itselle sopi parhaiten annetun kahden viikon rajoissa. Tuloksiin olisi voinut vaikuttaa jokin häiriötekijä, kuten väsymys tai kiire, jos vastaaminen olisi toteutettu tietyinä aikoina. Lisäksi kyselylomake jättää tutkittavien ja tutkijan välille tietyn etäisyyden, jolloin arkaluontoisiin tai itselle vaikeisiin kysymyksiin on helpompi vastata rauhassa kirjoittamalla, kun esimerkiksi kasvokkain haastattelutilanteessa.

Kyselylomakkeeseen ja sen tekemiseen liittyy kuitenkin riskejä, jotka saattavat heikentää tutkimustulosten ja näin koko tutkimuksen luotettavuutta. Alhaista vastausprosenttia pidetään kyselylomaketutkimuksen yhtenä suurena riskinä. Tutkimukseni vastausprosentti oli kuitenkin hyvä, kun 13 isästä 12 vastasi kyselyyn. Tutkimuksessani riskit liittyvätkin enemmän saadun aineiston sisältöön. Ovatko isät itse vastanneet kyselyyn vai onko siihen vastannut joku muu, esimerkiksi tässä tapauksessa äiti? Luotettavuuteen vaikuttaa myös se, onko kyselyyn vastattu huolellisesti ja kysymykset ymmärretty niin kuin tutkija on halunnut ne ymmärtää. Kotiin jaettavassa kyselylomakkeessa haastavaa on, ettei kysymyksiä pysty tarkentamaan tutkittavalle ja näin mahdollisia väärinymmärryksiä on vaikea huomata ja mahdotonta korjata. (Aaltola & Valli 2007, 106-107.) Näiden väärinymmärrysten välttämiseksi testasin kyselylomakkeeni kohderyhmään kuuluvalla henkilöllä. Saadun palautteen avulla korjailin lomaketta ja sen kysymyksiä.

Huomasin tutkimukseni edetessä, että aiheeni ja tutkimuskysymykseni muotoutuivat tarkemmiksi. Kyselylomakkeessa oli kysymyksiä, jotka eivät tuottaneet tutkimuskysymysteni kannalta oleellista tietoa, joten karsin näiden kysymysten aineiston pelkistämisyvaiheessa pois. Kyselylomakkeessa oli kuitenkin paljon avoimia kysymyksiä, joten sain riittävästi analysoitavaa aineistoa, josta lähdin tuloksia muodostamaan. Rungas aineisto lisää tutkimuksen luotettavuutta, koska tavoitteena laadullisessa tutkimuksessa on tulosten yleistettävyys (Vilkka 2005, 157).

Myös menneen tapahtuman muisteluun liittyy aina luotettavuus ongelmia. Muistaako tutkittava tapahtuman juuri niin kuin se on tapahtunut, vai onko aika kullannut muistot ja tapahtumaa kaunistellaan? Tämän ongelman vuoksi kohderyhmäksi valikoitui päiväkodin pienten, alle 3-vuotiaiden lasten isät, joilla päivähoiton aloitus olisi ollut ajankohtainen lähimenneisyydessä tai tapahtuma vielä suhteellisen hyvässä muistissa. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös nettilinkin kautta. Tämä lisäsi tutkimuksen luotettavuutta siltä osin, että vastaukset olivat jo kirjallisessa muodossa valmiina ja näin välttyttiin mahdollisilta lyöntivirheiltä tutkimusaineistoa litteroidessa (Aaltola & Vallila

2007, 111). Puolet isistä palautti kyselyn kuitenkin suljetussa kirjekuoressa paperisena versioina ja näiden kyselyiden litteroinnissa pyrin olemaan erityisen tarkkana, jotta vastaukset olivat täysin samassa sanamuodossa kuin paperillakin.

Aineistonanalyysitavaksi valikoitui sisällönanalyysi, joka usein on, tavalla tai toisella, mukana laadullisen tutkimuksen aineistonanalyysissä. Aineistonkeruun ja -analyysin välillä ehti vierähtää aikaa muutama kuukausi, joka osaltaan voi vaikuttaa analysoinnin luotettavuuteen, kun aineistoon ja tutkimusaiheeseen piti perehtyä taas uudelleen. Analysoin aineiston aineistolähtöistä tapaa käyttäen. Omat oletukset ja arvot aiheesta eivät saaneet vaikuttaa tulosten muodostukseen, vaan tuloksien piti nousta suoraan aineistosta. Tämä on kuitenkin kokonaan mahdotonta, koska tutkijan omat arvot vaikuttavat tutkimuksessa tehtyihin valintoihin ja tutkija tulkitsee maailmaa myös aina omien kokemustensa kautta. Aineistoa analysoidessa piti muistaa olla ehdottoman rehellinen eikä tutkittavien vastauksia saanut liitoitella tai kärjistää, vaan tulkintojen ja päätelmien tuli nousta tutkittavien vastauksista. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta oleellista oli pystyä osoittamaan, miten saatuihin tuloksiin olla päästy. Tutkimusraportissani suorat lainaukset, eli sitaatit, tutkittavien vastauksista osoittavat, mistä ja millä perusteella olen saamiani tulkintoja tehnyt. Laadullisen tutkimuksen aineiston analyysi perustuu lopulta aina tutkijan tekemiin tulkintoihin aineistosta. (Vilkka 2005, 157.)

Tutkimusta tehdessä piti huomioon ottaa myös puolueettomuusnäkökulma eli tutkijan rooli suhteessa tutkittavien yhteisöön. Tutkimukseni luotettavuutta lisää se, ettei tutkija kuulunut suoraan samaan tutkimusyhteisöön kuin tutkittavat, vaan erosi tutkittavista sukupuolensa puolesta. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida myös teoreettisen toistettavuuden periaatteen mukaan. Tällöin tutkimuksen lukijan on päädyttävä tutkimustekstissä samoihin tuloksiin kuin tutkimuksen tekijä. (Vilkka 2005, 160.)

Tutkimusraportin teoriaosuudessa käytin useita suomenkielisiä lähdemateriaaleja. Vieraskielisiä lähteitä olisi voinut tutkimusraportissa käyttää enemmän. Runsas lähdemateriaalin käyttö kertoo syventymisestä ja

sitoutuneisuudesta tutkimusaiheeseen. Tutkimuksen luotettavuutta olisi lisännyt tutkimusmenetelmien yhteiskäyttö eli triangulaatio. Tällöin tutkimuksessa voidaan käyttää useampia tutkijoita tai menetelmiä esimerkiksi aineistonkeruussa. (Hirsjärvi ym. 2010, 233.)

8.2 Eettisesti kestävä tutkimus

Luotettavuuden ohella tutkimusta arvioidaan myös eettisestä näkökulmasta. Eettisyys on myös tärkeä osa tieteellistä tutkimusta sen kaikissa vaiheissa. Erityisen tärkeää se on ihmistieteellisissä tutkimuksissa, joissa tutkittavana kohteena on ihminen. Tällöin tutkimuksen tekemisessä eivät korostu ainoastaan tutkijan omat moraaliset valinnat ja rehellisyys tutkimuksen teossa, vaan tutkijan on myös kunnioitettava tutkittavien itsemääräämisoikeutta ja loukkaamattomuutta. (Pehkonen & Väänänen-Fomin 2011, 251.)

Tutkimusaiheen valinta on jo itsessään eettinen kysymys. Valitsin tutkimusaiheen omasta mielenkinnostani sekä työnantajan kanssa käydyn keskustelun perusteella. Henkilökohtainen mielenkiinto on tärkeä edellytys tutkimuksen onnistumisen kannalta, mutta mielenkiinnolla ei voi perustella sitä, missä tilanteissa, missä määrin ja kuinka suuria riskejä sisältävissä tilanteissa perusteet tutkimuksen käynnistämiseksi ovat riittävän hyvät (Pehkonen & Väänänen-Fomin 2011, 246). Tutkimusaiheeni oli kuitenkin neutraali eikä se loukkaa kenenkään oikeuksia, aiheuta seuraamuksia tai vaaraa osallistujille. Myös kohdejoukon valintaan voi liittyä eettisiä kysymyksiä, kuten millä perusteilla kohdejoukko on valittu. Tutkimukseni kohdejoukoksi valikoitui alle 3-vuotiaiden ryhmän isät tutkimuksen luotettavuuskysymysten vuoksi.

Tutkittavien oikeuksiin kuuluu, että he saavat kaiken oleellisen tiedon tutkimukseen liittyen. Tutkittavia on informoitava tutkimuksen tavoitteista, käytetyistä menetelmistä ja mahdollisista riskeistä ja haitoista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131.) Kyselylomakkeen mukana lähetin isille saatekirjeen (Liite 1.), jossa selvitin mitä olen tekemässä, miksi ja mitä tutkimuksesta seuraa. Saatekirjeen tuli sisältää tiiviissä muodossa tarvittava informaatio ja toisaalta

sen piti myös motivoida isiä osallistumaan tutkimukseen. Onnistunut saatekirje voi ratkaista tutkimukseen osallistumisen tai osallistumatta jättämisen. (Vilkkä 2005, 152-153.) Saatekirjeellä olikin tärkeä rooli isien motivoinnissa tutkimuksen osallistumiseen, koska kaikkia isiä en ollut tavannut ennen kyselylomakkeen jakamista.

Tutkittavien oikeuksiin kuuluu vapaaehtoinen suostuminen ja luottamuksellinen osallistuminen tutkimukseen. Tutkittavilla on itsemäärämisoikeuden mukaisesti myös oikeus keskeyttää osallistumisensa tai osallistua vain haluamallaan tavalla. (Pehkonen & Väänänen-Fomin 2011, 237, 241.) Pyrin tutkimuksessani kunnioittamaan tutkittavien yksityisyyttä ja tietosuojaa koko tutkimuksen ajan. Painotin saatekirjeessä tutkittavien henkilöllisyyden salassa pysymistä. Vastaukset sain nimettöminä joko suljetuissa kirjekuorissa tai nettilinkin kautta. Näin en pystynyt itsekään yhdistämään tutkittavia saamiini vastauksiin. Tutkimuksen julkistamisen ja hyväksymisen jälkeen tutkimusaineisto tuhoetaan. Tutkimukseen osallistuminen oli tutkittaville vapaaehtoista, josta olisin voinut vielä erikseen mainita saatekirjeessä. Kysymyksiin isät olivat vastanneet oman halunsa mukaan. Kaikki isät eivät esimerkiksi olleet vastanneet kaikkiin kysymyksiin, vaan kukin tutkimukseen osallistuja sai osallistua haluamallaan tavalla. Saatekirjeessä painotin kuitenkin huolellisen vastaamisen tärkeyttä.

Tutkimuksen tarkoitus ei ole ainoastaan pyrkiä välttämään tutkittaville aiheutettua vahinkoa, vaan sen pitäisi olla myös hyödyllistä ja uutta tietoa tuottavaa tutkimukseen osallistuville ihmisille. Yksipuolinen hyötysuhde, jossa vain tutkija hyötyy tutkittavien antamasta panoksesta, ei voi olla eettisesti kestävä. (Pehkonen & Väänänen-Fomin 2011, 238.) Tutkittavien ymmärrystä tutkimusaiheesta siis pyritään lisäämään ja sen myötä pyritään myös vaikuttamaan myönteisesti tutkittavien ajattelu- ja toimintamalleihin aiheesta. Tätä pidetään laadullisen tutkimuksen yhtenä tärkeänä tehtävänä. (Vilkkä 2005, 103.) Tutkimustulosten pohjalta Päiväkotikirkkikukka voi kehittää päivähoiton aloitustaan isien kokemusten pohjalta. Näin isät pääsevät hyötymään siitä, että osallistuivat tutkimukseen. Kyselylomakkeeni havainnollisti isille myös heidän

omaa osallistumistaan lapsensa päivähoiton aloitukseen ja toivon, että se jätti heille myös ajattelemisen aihetta.

Eettisesti kestävän tutkimuksen teossa tulee myös noudattaa hyviä tieteellisiä käytäntöjä. Tutkimuksen teossa olen pyrkinyt noudattamaan rehellisyyttä ja huolellisuutta kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmien valinnat olen pyrkinyt perustelemaan hyvin niiden sopivuudella tutkimukseeni. Olen tutkimusraportissani esitellyt aikaisempia tutkimuksia aiheesta ja pyrkinyt esittelemään ne kunnioittavasti ja asianmukaisella tavalla antamalla niille niiden ansaitseman arvon. Olen välttänyt tutkimustyössäni kaikenlaista vilppiä, eli seipitettyjen, vääristeltyjen tai luvottomasti lainattujen havaintojen tai tuloksien esittämistä ominani. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 132-133.)

9 POHDINTOJA

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää isien kokemuksia päivähoidon aloituksesta, aloituskäytännöistä sekä nostaa esiin mahdollisia kehitysideoita päivähoidon aloitukseen liittyen. Tutkimusaineisto kerättiin lopulta 12 isältä kyselylomakkeen avulla. Aineisto analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen. Tulokset osoittivat, että päivähoidon aloitus oli ollut hyvä ja positiivinen kokemus, ja isät olivat tyytyväisiä päivähoidon aloitukseen. Päivähoidon aloitukseen liittyi myös jännityksen, huolen ja häpeän tunnetta. Aloituskäytännöistä tutustumiskertoja päivähoitopaikkaan pidettiin tärkeinä. Tärkeimpänä tiedonlähteenä isät kokivat päivähoidon henkilökunnan kanssa käydyt keskustelut. Kehitysideoina nousi esiin ajatus oppaasta päivähoidon aloittavan lapsen vanhemmille. Isät toivoivat myös riittävän tiedon kertomista lapsensa hoitopäivästä.

Tutkimusprosessi käynnistyi jo 2013 loppuvuodesta tutkimussuunnitelman teolla, ja keväällä 2014 jaoin isille kyselylomakkeet täytettäväksi. Prosessi kesti vuoden ajan ja oma tavoitteeni aikataulusta piti. Tutkimukseni aihe valittiin yhteistyössä toimeksiantajani kanssa. Päivähoidon aloituksen kokee suurin osa suomalaisista lapsista, ja siksi aiheena päivähoidon aloitus on aina ajankohtainen ja tärkeä. Aiheen valintaan vaikutti myös oma kiinnostukseni aiheeseen, koska päivähoidon aloitus tulisi olemaan myös omalla pojallani pian edessä. Tutkimukseni keskiöön valitsin isät ja heidän kokemuksensa, koska isät tuntuvat yhä jäävän päivähoidon ja vanhempien välisessä yhteistyössä taka-alalle, vaikkakin isien aktiivisuus on jo selvästi lisääntynyt verrattuna paria vuosikymmentä taaksepäin. Johtuuko isien aktivoituminen sitten sukupolven vaihdoksesta, yhteiskunnan muutoksen asettamista sosiaalisista paineista, vai isien omasta kiinnostuksesta osallistua enemmän ja tasavertaisesti lapsensa elämään, on vielä arvoitus.

Myös yhteiskunnalliset muutokset pyrkivät tasavertaistamaan isiä äitien rinnalle. Vanhempainvapaan jälkeen on jomman kumman vanhemman ollut mahdollista jäädä hoitovapaalle Kelan maksaman kotihoidontuen turvin siihen saakka, kun

lapsi täyttää kolme vuotta. 1.8.2015 astuu voimaan rakenneuudistus, jonka tavoitteena on jakaa kotihoidontuki tasan molempien vanhempien kesken. Mikäli toinen vanhemmista ei pidä hänelle kohdennettua vapaata, menettää perhe tältä osin käyttämättömän perhevapaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014.) On vaikea ennustaa käyttävätkö isät tulevaisuudessa oikeutensa perhevapaaseen vai lisääkö kotihoidontuen rakenneuudistus päivähoiton tarvetta pienillä lapsilla, kun äidit siirtyvät takaisin työelämään oman perhevapaansa jälkeen.

Saatujen tutkimustulosten pohjalta Päiväkotikirkkuri voi kehittää päivähoiton aloitustaan isien kokemusten pohjalta. Näin isät pääsisivät hyötymään siitä, että osallistuivat tutkimukseen. Kirkkuri voisi kehittää päivähoiton aloitukseen oppaan, jonka sisällön tarvetta voitaisiin selvittää molemmilta vanhemmilta. Kyselylomakkeeni havainnollisti isille myös heidän omaa osallistumistaan lapsensa päivähoiton aloitukseen ja toivon, että se jätti heille myös ajattelemisen aihetta. Toisena jatkotutkimus aiheena voisi olla samantapainen tutkimus äitien kokemuksista päivähoiton aloituksesta. Olisi mielenkiintoista vertailla äitien ja isien kokemuksia keskenään. Olisivatko kokemukset yhdenvertaisia keskenään vai nousisiko äitien kokemuksista erilaisia teemoja esille? Kolmantena jatkotutkimusaiheena voisi olla isien osallisuuden tutkiminen päivähoiton aloituksessa. Tämä voisi havainnollistaa isille omaa osallistumistaan päivähoiton aloitukseen ja vaikuttaa positiivisesti heidän osallistumiseensa päivähoiton kanssa tehtävään yhteistyöhön jatkossa.

Tutkimustyöprosessi on ollut pitkä, mutta antoisa ja opettavainen kokemus. Opin tutkimuksen tekemisestä paljon ja jatkossa tekisin monissa asioissa toisin. Tällainen pohdintaa kertoo siitä, että tämän tutkimuksen tekeminen on ollut minulle suuri oppimisprosessi. Tutkimukseni aihe on suoraan sosionomin työkentältä ja vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on iso osa lastentarhanopettajan ja sosionomin työtä. Huomasin tutkimukseni edetessä, että myös isät ovat kiinnostuneita lapsensa asioista. Tulenkin jatkossa suhtautumaan isien kohtaamiseen varmasti eritavalla kuin ennen tätä tutkimusprosessia. Päivähoiton työntekijänä minulla voi olla suuri vaikutus

siihen, miten vanhemmat kokevat lapsensa päivähoidon ja yhteistyön päivähoidon kanssa. Hyvä ja tiivis yhteistyö vanhempien ja henkilökunnan välille luodaan ajan kanssa. Luottamuksellinen ilmapiiri on kuitenkin tärkeä saada luotua jo heti päivähoidon aloitusvaiheessa, koska se voi luoda pohjan pitkällekin hoitosuhteelle ja hyvälle yhteistyölle. Päivähoidon henkilökunnan kannattaakin nähdä vaivaa sekä lapsen että molempien vanhempien positiivisen päivähoidon aloituskokemuksen eteen.

LÄHTEET

- Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja -kehitykseen. 1. painos. Helsinki: WSOY.
- Helenius, A.; Karila, K.; Munter, H.; Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Helsinki: Tammi.
- Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hämäläinen, P. 2010. Isä ja minä. Ainutlaatuinen ihmissuhde hyvässä ja pahassa. Helsinki: minerva.
- Järvinen, M.; Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karila, K.; Kinos, J. & Virtanen, J. 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Koivunen, P.-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kurtti, J. 2012. Vanhempien kokemuksia pienen lapsen päivähoiton aloituksesta. Oulu: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp Ky.
- Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Vantaa: Pedatieto.
- Myllärniemi, J. 2010. Mieheksi ilman isää. Helsinki: Kirjapaja.
- Nisula, H. 2012. Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoiton alkuvaiheessa. Oulun seudun Ammattikorkeakoulu.
- Pehkonen, A. & Väänänen-Fomin, M. 2011. Sosiaalityön arvot ja etiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Riihijärvi, A. 2012. Isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoitossa. Vaasan Ammattikorkeakoulu.
- Salminen, E. & Tynnenen, K. 2011. Omaha-ohjelmalla päiväkodissa. Omaha-ohjelmalla pedagogisena työmentelmänä. Vantaa: Pedatieto.
- Sinkkonen, J. 2012. Isäksi ensi kertaa. Helsinki: WSOY.
- Sinkkonen, J. & Kalland, M. 2002. Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen. 1.-2. painos. Helsinki: WSOY.

Sinkkonen, J. 2001. Lapsen puolesta. Helsinki: WSOY.

Sinkkonen, J. 1998. Yhdessä isän kanssa. Helsinki: WSOY.

Smith, M. 2009. Rethinking residential child care. Positive perspectives. Bristol: The Policy Press.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. painos. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. 1.-3. painos. Helsinki: Tammi.

Internet-lähteet:

Kunnat.net 2014. Sosiaali- ja terveydenhuollon Palveluseteli. Viitattu 18.5.2014 www.kunnat.net > Asiantuntijapalvelut > Sosiaali ja terveys > Hallinto, palveluiden järjestäminen ja tuottaminen > Palveluseteli.

Kunnat.net 2014. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden hankinta ostopalveluna. Viitattu 5.11.2014 www.kunnat.net > Asiantuntijapalvelut > Sosiaali ja terveys > Hallinto, palveluiden järjestäminen ja tuottaminen > Sosiaali- ja terveystalouden hankinta ostopalveluna.

Liedon kunta 2014. Hyvän aloituksen polku. Viitattu 2.7.2014 www.lieto.fi > Päivähoito ja koulutus > Varhaiskasvatus > Hyvä tietää päivähoitosta > Hyvän aloituksen polku. Saatavilla [file:///C:/Users/Fredi/Downloads/Hyv%C3%A4n%20aloituksen%20polku%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Fredi/Downloads/Hyv%C3%A4n%20aloituksen%20polku%20(1).pdf)

Muksunkirja 2014. Viitattu 7.11.2014. www.muksunkirja.fi > muksunkirja

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Viitattu 2.5.2014 <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr12.pdf?lang=fi>

Pöytyän kunta. Päivähoitoon hakeminen. Viitattu 1.7.2014 www.poytya.fi > Palvelut > Perhe- ja sosiaalipalvelut > Lasten varhaiskasvatuspalvelut > Päivähoitoon hakeminen.

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 17.6.2014 Saatavilla <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. Kotihoidontuki. Viitattu 9.11.2014 www.stm.fi > Vireillä > Rakenneuudistus > Kotihoidontuki.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2002. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavilla <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf>

Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos 2014. Varhaiskasvatus. Viitattu 12.6.2014 www.thl.fi > peruspalvelut > varhaiskasvatus.

Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos 2013. Lasten päivähoito 2012. Tilastoraportti. Viitattu 2.5.2014 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110844/Tr34_13.pdf?sequence=4

Väestöliitto 2012. Perhevapaakäytännöt Suomessa ja Euroopassa 2012. Viitattu 3.5.2014 http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/d170e8e4951384f979bc424925631afb/1399139423/application/pdf/1973396/Ty%C3%B6paperi_1_Perhevapaak%C3%A4yt%C3%A4nn%C3%B6t%20Suomessa%20ja%20Euroopassa%202012.pdf

Zero to three. National Center for Infants, Toddlers, and Families. 2014. Viitattu 19.7.2014. Saatavilla <http://www.zerotothree.org/early-care-education/child-care/caring-for-infants-and-toddlers-in-groups.html>

Henkilökohtaiset tiedonannot:

Kirsi Santanen. 20.10.2014. Haastattelijana Kaisa Santanen. Muistiinpanot säilytyksessä itsellä.

Liite 1. Saatekirje isille

Hyvä isä,

Opiskelen Turun ammattikorkeakoulussa sosionomiksi ja teen opinnäytetyötäni yhteistyössä Päiväkotiki Pikkukirsikan kanssa. Opinnäytetyöni aiheena on isien kokemukset päivähoidon aloituksesta Päiväkotiki Pikkukirsikassa. Tutkimukseni tavoitteena on tuoda esiin isien näkökulmaa päivähoidon aloituksen kokemuksesta sekä löytää kehitysideoita päivähoidon aloitukseen liittyen. Näiden esille tulleiden kehitysideoiden avulla voidaan edistää päivähoidon aloituksen sujuvuutta ja positiivista kokemusta hoidon aloittamisesta, niin hoidon aloittavan lapsen, tämän vanhempien kuin henkilökunnankin kannalta.

Päivähoidon tarve ei ole vähenemässä, päinvastoin. Yhä useampi ja nuorempi lapsi aloittaa päivähoidon, ja tämän vuoksi päivähoidon aloituksesta tulisi tehdä mahdollisimman positiivinen kokemus koko perheelle. Myös isien asemasta lapsensa tasavertaisena vanhempana ja kasvattajana on puhuttu paljon, ja siksi halusinkin nostaa isät tutkimukseni yhteistyökumppaneiksi.

Tutkimukseni onnistumisen ja oman vaikuttamisenne kannalta on erittäin tärkeää, että kyselylomake täytetään huolellisesti alusta loppuun. Vastaamiseen kuluu aikaa noin 10 minuuttia. Vastaajan henkilöllisyys pysyy salassa koko tutkimuksen ajan. Vaihtoehtona on kotiin jaettu paperinen lomake, jonka voi täyttämisen jälkeen palauttaa suljetussa kirjekuoressa Vipeltäjien osaston aikuiselle. Toisena vaihtoehtona on käydä netissä täyttämässä lomake Muksun kirjan seinältä löytyvän linkin avulla. Täytä siis lomake vain kerran joko paperille tai nettilinkin avulla 14.3.2014 mennessä.

Kiitos vastauksistanne jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin

Kaisa Santanen

Liite 2. Kyselylomake

Isien kokemuksia päivähoiton aloituksesta Päiväkotiki Pikkukirsikassa

1. Ikäsi:

2. Minkä ikäinen lapsesi oli aloittaessaan päivähoiton?

3. Mikä oli syynä lapsesi päivähoiton aloitukseen?

4. Onko sinulla muita lapsia päivähoidossa?

☐ kyllä

☐ ei

5. Millaisia tunteita ja ajatuksia päivähoidon aloitus sinussa herätti?

6. Osallistuitko lapsesi päivähoitopaikan hakemiseen ja päivähoitohakemuksen täyttämiseen?

- ☐ osallistuin
- ☐ osallistuin jonkin verran
- ☐ en osallistunut

7. Miten lapsesi päivähoitopaikan hakeminen mielestäsi sujui?

8. Kumpi vanhemmista hoiti alussa yhteydenpidon päivähoitopaikkaan?

- ☐ äiti
- ☐ isä
- ☐ kumpikin

9. Miten itse valmistauduit ja miten valmistelit lastasi päivähoidon aloitukseen?

Päivähoidon aloitukseen liittyvä tieto ja materiaali

10. Millaista tietoa ja materiaalia saitte päivähoidon aloitukseen liittyen?

11. Mitä mieltä olet saamastanne tiedosta ja materiaalista? Arvioi saamaanne tietoa ja materiaalia vastakohtaparien välillä.

1 2 3 4 5

tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ turhaa

hyödyllistä ○ ○ ○ ○ ○ hyödytöntä

selkeää ○ ○ ○ ○ ○ sekavaa

riittävää ○ ○ ○ ○ ○ riittämätöntä

12. Millaista tietoa ja materiaalia olisit kaivannut päivähoiton aloitukseen
liittyen?

13. Minkä koit tärkeimmäksi tiedonlähteeksi päivähoiton aloitukseen liittyvissä asioissa?

Tutustumiskerrat

14. Kävittekö tutustumassa päivähoitopaikkaan ennen hoidon aloittamista...

- ☐ ei kertaakaan
- ☐ 1-2 kertaa
- ☐ 3-4 kertaa
- ☐ 5 kertaa tai enemmän

15. Olitko mukana tutustumiskerroilla lapsesi kanssa?

- ☐ kaikilla kerroilla
- ☐ joillan kerroilla
- ☐ kerran
- ☐ en ollut mukana tutustumiskerroilla

16. Miksi olit tai miksi et ollut mukana lapsesi kanssa tutustumiskerroilla?

17. Millaisena koit tutustumiskerrat?

18. Mitä muuta olisit toivonut tutustumiskerroilta?

Päiväkodin henkilökunnan toiminta ja varhaiskasvatussuunnitelma

19. Saitteko mielestäsi päiväkodin henkilökunnalta riittävästi apua ja tukea aloittaessanne päivähoidon?

☐ kyllä

☐ ei

20. Jos ette saaneet, millaista apua ja tukea olisit henkilökunnalta toivonut?

21. Olisiko henkilökunta voinut toimia jotenkin toisin päivähoidon aloituksessa?

22. Onko lapsellesi tehty varhaiskasvatusuunnitelma (Vasu)?

☐ kyllä

☐ ei

23. Oletko osallistunut tai aiotko osallistua lapsesi varhaiskasvatusuunnitelmaa (Vasua) koskevaan keskusteluun?

- ☐ olen osallistunut/ aion osallistua
- ☐ en ole osallistunut/ en aio osallistua

24. Jos olet osallistunut, miten koit lapsesi varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevan keskustelun?

Ajatuksia ja ideoita

25. Miten mielestäsi osallistuit lapsesi päivähoidon aloitukseen?

- ☐ osallistuin hyvin
- ☐ osallistuin jonkin verran
- ☐ en mielestäni juuri osallistunut, mutta olisin halunnut osallistua enemmän
- ☐ en pystynyt osallistumaan
- ☐ en osallistunut

26. Millainen olo sinulle on jäänyt päivähoiton aloituksesta?

27. Mitä muita ajatuksia tai ideoita sinulla on päivähoiton aloitukseen liittyen?
